

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίων»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικουρωσιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Ἡ Πύλος εἶναι πόλη τῆς Μεσσηνίας φορτωμένη μεῖστορικὲς μνημῆες ποὺ φθάνουν στὰ φθάνουν στὰ βάθη τῆς ἀρχαιότητος καὶ διατηρεῖ σὲ μερικὰ σημεῖα τῆς τὰ παλαιὰ καλαισθητὰ κτίρια τῆς ποὺ ἀποτύπωσε μετὸν ἀνεπανάληπτο χρωστῆρα τοῦ ἑνασ μεγάλος νεοέλληνας ζωγράφος καὶ ἀγιογράφος, ὁ Ἀγῆνωρ Ἀστεριάδης (1898-1977), ἑνας ἄνθρωπος, ποὺ ὅπως γράφηκε, ἐργάστηκε «μετὸ φόβο Θεοῦ». Ὁ πίνακας ἀνήκει σὲ ἰδιωτικὴ συλλογή, φιλοτεχνήθηκε τὸ 1975 καὶ ἡ φωτογραφία τοῦ ὑπάρχει στὸν τόμο ποὺ ἐκδόθηκε μετὸ συνεργασία τοῦ Δήμου Ἀθηναίων καὶ Λαρίσης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοσμικὴ πραγματικότης Μ.Γ. Βαρβούνης.....	σελ. 4-5
Νηφαλιότητα καὶ πάλη Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 6
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 7-11
Οἱ αἰρετικοὶ καὶ ἡ Ἁγία Γραφή Πρωτοπρ. Βασ. Α. Γεωργοπούλου.....	σελ. 12-13
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος περὶ τοῦ ὄρθρου βίου καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως Ν. Κ. Δρατσέλα	σελ. 14-15
Οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες προσωρινοὶ ἢ διαχρονικοὶ Παναγιώτη Ἰ. Μπούμη.....	σελ. 16-17
Ἄς κάνουμε τὴν ἐνορία μας μία οἰκογένεια Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 18-19
Ἐκκλησία Χριστοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου	σελ. 20-21
Εὐλόγησον τὸ δακτυλοθέσιον τοῦτο εὐλογίαν οὐράνιον Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 22-23
Ἡ σημασία τῆς μνημονεύσεως τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν Προσκομιδὴ Πρωτοπρ. Θεμιστ. Στ. Χριστοδούλου	σελ. 24
Τὸ Βῆμα τῶν Ἀναγνωστῶν	σελ. 25
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα.....	σελ. 26-27
Νέα ἐφ' ἅπαξ	σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου.....	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμότηπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Τὰ σπίτια μερικῶν ἐνοριτῶν σου εἶναι «οἴκοι πένθους» (Ἐκκλ. ζ' 3). Μερικοὶ ἐνοριῖτες σου κατὰ καιροὺς πενθοῦν. Ἔχουν χάσει πρόσφατα ἓνα δικό τους ἀγαπημένο πρόσωπο. Τοὺς κτύπησε τὴν πόρτα ὁ ἐχθρὸς θάνατος καὶ τοὺς πῆρε τὸν Πατέρα, τὴ Μητέρα, τὸ Γιό, τὴν Κόρη... Ἡ καρδιά τους τυλίχθηκε στὸ πένθος, τὸ πρόσωπό τους ἔγινε χλωμὸ καὶ ἡ «ζωή τους τῶ ἄδη ἤγγισε» (Ψαλμ. 87,3).

Οἱ οἰκογένειες, τὶς ὁποῖες ἐπισκέφθηκε ὁ θάνατος, νιώθουν ἀπέραντη μοναξιά, θλίψη καὶ λύπη. Μέσα σ' αὐτὲς ὑπάρχουν πιστοὶ ἄνθρωποι, παιδιὰ τῆς ἐνορίας σου, ἀλλὰ καὶ μερικοὶ ἴσως ὀλιγόπιστοι, ἄπιστοι ἢ καὶ ἀδιάφοροι. Ὅλοι αὐτοὶ εἶτε σιωποῦν εἶτε μιλοῦν συνεχῶς. Ἄλλοι ἀποροῦν γιὰ τὸ συμβάν, ἄλλοι διαμαρτύρονται καὶ ἄλλοι ζητοῦν ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν Θεό: «Γιατί, Θεέ μου;»!

Φρόντισε, ἀγαπητέ, νὰ ἐπισκέπτεσαι τοὺς πενθοῦντες. Ὅχι μόνο, ὅταν σέ καλέσουν νὰ τελέσεις τὶς ἐκκλησιαστικὲς Ἀκολουθίες, ἀλλὰ κυρίως μετὰ τὴν κηδεία. Τὶς μέρες ποὺ ἀκολουθοῦν.

Τὸ ζητούμενο, βέβαια, εἶναι τὸ τί θὰ πεῖς καὶ πῶς θὰ φερθεῖς στὶς ποιμαντικὲς αὐτὲς ἐπισκέψεις σου. Κατ' ἀρχὴν, δὲν θὰ ἔχεις ἓνα προμελετημέ-

νο σχέδιο κάποιας «ὀμιλίας». Στὸ «οἶκον τοῦ πένθους» δὲν θὰ πᾶς, γιὰ νὰ μιλήσεις, ἀλλὰ γιὰ νὰ συμπαρασταθεῖς. Ἡ παρουσία σου ἐν μέσῳ τῶν πενθούντων ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἔξοχὴν παρηγορία.

Ἐάν, ὅμως, ἀρχίσουν νὰ σέ ρωτοῦν, ὅπως ἄλλωστε εἶναι φυσικό, καὶ νὰ σοῦ ζητοῦν ἀπαντήσεις γιὰ τὸν θάνατο, ἰδίως τὰ παιδιὰ, μὴ διστάσεις νὰ ἀπαντήσεις. Μὲ ἀπλότητα καὶ διακριτικότητα, μίλησέ τους, γιὰ τὶς βασικὲς θέσεις τῆς πίστεως μας γιὰ τὸν θάνατο καὶ ἰδίως γιὰ τὴν ἀνάσταση. Ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι δημιουργημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δηλητηριασμένο ἀγκάθι, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ διάβολος, δολοφόνησε τὴν ἀνθρώπινη φύση, τὴν ὁποία ὁ Θεὸς εἶχε δημιουργήσει μὲ τὴν δυνατότητα τῆς ἀφθαρσίας καὶ ἀθανασίας. Ὅτι, ἔκτοτε, τὸν θάνατο τὸν διαχειρίζεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τὸν ἐπιτρέπει νὰ συμβεῖ, ὅταν τὸ ἀπαιτεῖ τὸ αἰώνιο συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ γεγονός τοῦ θανάτου τὸ μεταχειρίζεται ὁ Θεὸς ὄχι γιὰ νὰ πλήξει καὶ γιὰ νὰ κτυπήσει τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ γιὰ νὰ σώσει τὴν ὑπαρξή του, ἀπὸ τὴν αἰώνια δυστυχία...

Με πολλές εὐχές
† Ὁ Α.Ε.

Τις τελευταίες ημέρες γινόμαστε μάρτυρες μιᾶς οργανωμένης τηλεοπτικής επίθεσης στὰ ἐσωτερικά τῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, με ἀφορμὴ τὴν ἀσθένεια τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου. Στὴν προσπάθεια μάλιστα αὐτὴ δὲν πρωταγωνιστοῦν μόνον δημοσιογράφοι, ἀλλὰ καὶ διάφοροι παράγοντες τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, με ἀποτέλεσμα νὰ προκαλεῖται σάλος καὶ ταραχὴ στὸν ἑλληνικὸ λαό.

Τὸ πρόβλημα βρίσκεται κυρίως στὸ ὅτι ὁμολοῦν περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἄνθρωποι ποὺ δὲν

ἀνατρέπονται καὶ ἀντιστρέφονται οἱ φυσικοὶ νόμοι.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ, εἶναι ὀρθότατη ἡ τοποθέτηση σεβαστοῦ ἱεράρχη, ποὺ τόνισε ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία διδάσκει τὰ θαύματα, δὲν μπορεῖ καὶ νὰ τὰ ἀποκλείει στὴν καθημερινὴ πράξη καὶ πρακτικὴ τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ στοιχειώδης χριστιανικὴ ἀγάπη ἐπιβάλλει συμπάρασταση στὸν ἀσθενή, καὶ ἀποφυγὴ τῶν ἐνεργειῶν ἐκείνων ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ τὸν ἐπιβαρύνουν ψυχολογικά ἢ νὰ ἐπιδεινώσουν τὴν κατάστασή του.

Ἄς σκεφτοῦμε, ὅμως, κατὰ κύριο λόγο, τὴν εἰκόνα ποὺ δίνεται, εἰκόνα εἰσροῆς τοῦ κοσμικοῦ σάλου, τῶν ἀντεγκλήσεων καὶ τῶν ἀντι-

Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοσμικὴ πραγματικότητα

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Ἀναπληρωτὴς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

γνωρίζουν γιὰ τὴν Ἐκκλησία, τὸ ἔργο, τὴ δομὴ καὶ τὸν τρόπο λειτουργίας τῆς, με ἀποτέλεσμα νὰ μεταφέρουν στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο ἀπόψεις καὶ γνώμες ποὺ κατὰ κύριο λόγο ἀρμόζουν στὴν κοσμικὴ πραγματικότητα. Καί, βεβαίως, ἡ γοητεία τῆς τηλεόρασης συντελεῖ ὥστε καὶ ὀρισμένοι ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας νὰ παρασύρονται, καὶ νὰ δίνουν μιὰ εἰκόνα ἐντελῶς διαφορετικὴ τῆς προσωπικότητάς τους, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ξένη γιὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος μας.

Δυστυχῶς, ὅλα αὐτὰ σκανδαλίζουν καὶ κλονίζουν τοὺς πιστοὺς, ἐνῶ δίνουν τροφὴ καὶ στοὺς ἀντιπάλους τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ ἐκφέρουν τὸν λόγο τους. Γιὰ τὸν ὀρθόδοξο χριστιανό, ἡ βούληση τοῦ Θεοῦ βρίσκεται πάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τοῦ κόσμου μας, καὶ ἡ βούληση αὐτὴ εἶναι ἀνεξιχνίαστη γιὰ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ. Συνεπῶς, ἡ κατ' ἀνθρώπο πραγματικότητα δὲν δεσμεύει καὶ τὴν πιθανὴ θεία ἐπέμβαση, ἀφοῦ «ὅπου Θεὸς βούλεται»

παραθέσεων, μέσα στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Πόσο μᾶλλον ποὺ ἡ εἰκόνα αὐτὴ εἶναι ἐπίπλαστη, καθὼς ἡ Ἐκκλησία διατηρεῖ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς, πραγματικότητες καὶ καταστάσεις ποὺ ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεάνθρωπο ἰδρυτὴ καὶ ἀρχηγό τῆς, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Εἶναι λοιπὸν ἀδικο νὰ δίνεται μιὰ τέτοια εἰκόνα, ποὺ καλλιεργεῖται γιὰ λόγους τηλεθέασης ἀπὸ τοὺς τηλεοπτικοὺς σταθμούς, καὶ λυπεῖ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Κάθε ἀσθένεια εἶναι δοκιμασία τόσο γιὰ τὸν ἀσθενή, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς οἰκείους του. Στὴν περίπτωση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἡ δοκιμασία προεκτείνεται καὶ σὲ ὅλη τὴν κατὰ πνεῦμα οἰκογένειά του, τὸ σῶμα δηλαδή τῶν πιστῶν, ποὺ ἀπαρτίζει τὸν κορμὸ τῆς Ἐκκλησίας. Διερχόμεστε ἤδη τὴν περίοδο τῆς δοκιμασίας αὐτῆς, καὶ πρέπει ὅλοι μας νὰ δείξουμε γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ἀλληλεγγύης. Τὰ δὲ περὶ διαδοχῆς εἶναι μᾶλλον ἀνυπόστατα, καθὼς τὸ μέλλον εἶναι μᾶλλον σκοτεινὸ καὶ ἀβέβαιο γιὰ ὅλους, ὄχι μόνον γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσους φαίνονται ὑγιεῖς.

Ἐμπρακτα, στὴν παρούσα περίσταση, ἡ Ἐκκλησία ὀλόκληρη, κλῆρος καὶ λαός, πρέπει νὰ δείξει στὸν κόσμο τὶς εἰδοποιεῖς διαφορὲς ποὺ τὴν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὶς σύμβιες κοσμικὲς καταστάσεις. Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ προβληθεῖ ζωντανὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ μας ἦθος καὶ τὸ χριστιανικὸ μας φρόνημα, ὥστε με τὴ στάση

Ὁ Μακαριώτατος ἐπέστρεψε στὴν Ἀθήνα

Ἐπέστρεψε στὶς 26.10.07 ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Βρεσθένης κ. Θεόκλητο, τὸν Πρωτ. κ. Θωμᾶ Συνοδινό, Πρωτοσύγκελο τῆς Ἱ.Α.Α., τὸν Διάκονο κ. Ἄνθιμο Ρεγγίδη καὶ ἀπὸ τοὺς θεράποντες ἰατροὺς του κ. Δ. Βῶρο καὶ κ. Σ. Νανά. Τὸν ὑποδέχθηκαν στὸ ἀεροδρόμιο οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Περιστερίου, Μομεμβασίας καὶ Σπάρτης, Μηθύμνης, Νέας Ἰωνίας, Νικαίας, Γυθείου, Καισαριανῆς, Πειραιῶς, Σύρου, Νέας Σμύρνης, Σερβίων καὶ Κοζάνης, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, Πατρῶν, Ἀχελώου, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Νεοχωρίου, Μαραθῶνος, Θερμοπυλῶν, Βελεστίνου, καὶ Φαναρίου, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἀρχιμ. κ. Κύριλλος Μησιακούλης, Διευθυντὲς Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, κληρικοὶ τῆς Ἱ.Α.Α. καὶ τῶν ὁμόρων Μητροπόλεων καὶ ἐκκλη-

σιαστικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως παρέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Εὐ. Στυλιανίδης, Ἐξωτερικῶν κ. Ντ. Μπακογιάννη, Ὑγείας καὶ Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης κ. Δ. Ἀβραμόπουλος, ὁ Ὑφυπ. Ἐξωτερικῶν κ. Θ. Κασίμης, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Α. Νεράντζης, ὁ Βουλευτὴς τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Τ. Χυτήρης καὶ ὁ Ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ κόμματος κ. Ἰω. Ραγκούσης καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Κατὰ τὴν ἀφίξή του στὸ Ἀεροδρόμιο, ὁ Μακαριώτατος εὐχαρίστησε τὸν Ἑλληνικὸ λαό, τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ἱερὸ Κλῆρο γιὰ τὸν συγκινητικὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὶς προσευχὲς τοὺς γιὰ τὴν ἐνδυνάμωσή του στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς ὑγείας του, καθὼς καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἡ ὁποία ἐξασφάλισε ὅλες τὶς ἀπαραίτητες διευκολύνσεις γιὰ τὴν παροχὴ τῆς ἀπαιτούμενης θεραπείας στὸ ἐξωτερικό. Ὁ Μακαριώτατος τόνισε πὼς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐπιστρέφει στὴν ἀσκηση τῶν καθηκόντων του σὲ θέματα Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας, ἀκολουθώντας ὡστόσο καὶ τὶς ὑποδείξεις τῶν θεράποντων ἰατρῶν του.

μας νὰ δώσουμε, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, τὴν μαρτυρία τῆς πίστεως μας. Καὶ αὐτὸ θὰ γίνεῖ ἂν διαφυλάξουμε τὴν ἀνθρωπιά καὶ δὲν ἀφήσουμε τοὺς ἄκαρδους καὶ σκληροὺς ρυθμοὺς τῆς τηλεοπτικῆς κατανάλωσης νὰ κυριαρχήσουν στὸν παραδοσιακὸ τρόπο συνύπαρξης, διαλόγου καὶ ἀγάπης.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει Ἀρχιεπίσκοπο καὶ ἡ τηλεοπτικὴ πραγματικότητα δὲν μπορεῖ νὰ ὑποκαθιστᾷ τὸ συνοδικὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας μας, πικραίνοντας ἀνθρώπους καὶ διαμορφώνοντας συνειδήσεις. Αὐτὸ πρέπει ὅλοι μας, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, νὰ τὸ ἐνστερνισθοῦμε καί, φυσικά, ἔμπρακτα νὰ τὸ ὑποστηρίξουμε.

ΝΗΦΑΛΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΛΗ

**Λαέ, λαέ, μὴ σκύβεις τὸ κεφάλι.
Ἡ ζωὴ μας νὰ ἴναι: ἀντίσταση καὶ πάλη.**
(ΠΑΛΙΟΤΕΡΟ ΣΥΝΘΗΜΑ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΩΝ)

Τὴν ἐποχὴ μας τὴν ἀποτυπώνει κατὰ πολὺ ὁ στίχος ἑνὸς γνωστοῦ, πνευματώδους τραγουδοποιοῦ: «*Ἡ νύχτα ἐναλλάσσεται μὲ νύχτα*». Δηλαδή, δὲν παρεμβάλλεται μέρα, δὲν ὑπάρχει καθόλου μέρα, δὲν ὑπάρχει φῶς· ὅλα σκοτάδι! Ζώντας ὅμως τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, βλέπουμε καὶ βιώνουμε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο: Ὅλα εἶναι φῶς!

Αὐτὲς ιδιαίτερα τὶς μέρες ποὺ ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὴν «*ἀκρόρειαν τῶν ἀγγελικῶν νόων*», «*τὰ δευτέρα φῶτα*», τοὺς Ἀρχαγγέλους Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ, θυμόμαστε τὸ περιστατικό, ποὺ πορευόταν ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ στὴν ἔρημο· τὴ μέρα, ὡς στήλη νεφέλης, καὶ τὴ νύχτα, ὡς στήλη πυρός (ποὺ φώτιζε σὰν μέρα) (Ἐξόδου 13:21, 14:19). Δηλαδή, βλέπουμε νὰ κάνει ὁ Θεὸς ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τὸ στίχο ποὺ εἶπαμε: Ἐναλλάσσει τὴ μέρα μὲ μέρα. Ἦ, καλύτερα: συνέχεια εἶναι μέρα. Ἡ μέρα τοῦ Θεοῦ!

Γιὰ ποιούς;

– Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους Του. Γι' αὐτοὺς ποὺ Τὸν «ἀκοῦν»: καὶ θὰ ἀξιοποιήσουν τὸ ἔκτακτο αὐτὸ γεγονός, τὸ θαῦμα Του, σωστά. (Καὶ τὸ σημειώνουμε αὐτό, γιατί κάποιοι σκανδαλίζονται τάχα μὲ τὴν «εὐνοια» τοῦ Θεοῦ στὰ φιλότιμα παιδιά Του ἐνῶ αὐτοὶ περὶ ἄλλα τυρβάζουν).

Ὅμως, μᾶς καὶ ἀναφερθήκαμε στὸν γνωστότατο αὐτὸ τραγουδοποιό, παραθέτουμε καὶ μιὰ πρόσφατη ἱστοριούλα του (Ἡρώδειο: 10/9/2007), ποὺ δίνει -ἐπίσης- τὸ στίγμα καὶ τὸ δράμα τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ ἐξηγεῖ κάπως τὸ τόσο σκοτάδι· καὶ τὴ «μανία» πολλῶν μὲ τὸ σκοτάδι, λὲς καὶ δὲν ὑπάρχει φῶς καὶ ἴσωμα.

Κάνει λόγο ἡ ἱστοριούλα του γιὰ *ένα χωριό, ποὺ ὄλοι κοιμοῦνταν· καὶ ξυπνοῦσαν μόνο στὶς γιορτές(!)*. Προφανῶς ἐννοεῖ ὅτι οἱ νυσταλέοι αὐτοὶ χωριάτες ἐνδιαφέρονταν μόνο γιὰ γιορτές καὶ πανηγύρια, ἐξωστρέφειες, ἐπετείου, παρελάσεις κ.λπ. Ἀλλὰ δὲν μᾶς λέει τὸ παραμῦθι αὐτό, πῶς ἔβγαζαν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὑπνώττοντες. Μᾶλλον, θὰ δυσκολεύονταν πάρα πολὺ. Καὶ ἀσφαλῶς, ἀκόμη περισσότερο θὰ δυσκολευτοῦν στὰ «πρὸς τὸ ζῆν» «τῆς ἄλλης ὄχθης», τῆς ἄλλης ζωῆς μας· τῆς Μεγάλης καὶ Αἰώνιας.

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Ἴσως ὄλοι ἔχουμε ἀκούσει τὴν ἀτάκα: «*Ἡ ζωὴ «πηγαίνει» τοὺς ξύπνιους*». Ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ μᾶς συγκινεῖ (συν-κινεῖ), νὰ μᾶς συνέχει τὸ πνευματικὸ τῆς μήνυμα. Ἔτσι, ἀρκετοὶ ζοῦν ὑπνωτισμένοι· χωρὶς νὰ κάνουν τίποτα τὸ οὐσιῶδες. Ἡ ἐπίγεια ζωὴ τους, ἕνα μεγάλο κενό. Ποῦ θὰ μεγαλώνει συνέχεια· ὅσοι σωροὶ σκουπιδιῶν κι ἂν προστεθοῦν, ποὺ ἐπιβαρύνουν τὴν κατάστασι, σκορπίζοντας δυσωδία καὶ μολύνσεις. Καὶ θὰ φτάσουν μιὰ μέρα στὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ζωῆς ναρκωμένοι καὶ πεθαμένοι (ψυχικά). Γιατὶ ... «δὲν τοὺς πῆγε ἡ ζωὴ», μὲ τὸ νὰ θέλουν νὰ κάνουν τοὺς «ξύπνιους», μὲ τὴν ἐννοια ὅμως ἐδῶ: τῆς καταποσοσύνης, τῶν ἀπατεωριῶν, τῶν ἐπάρσεων, τῆς ἀμαρτίας.

Μιὰ οὐσιαστικὴ πρότασι διεξόδου ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ τοῦνελ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ ἀφυπνιστικὸ σύνθημα, γραμμένο ἀπὸ «διαμαρτυρόμενους» σὲ τοῖχο τῆς Ἀθήνας: «*Ἀντιστάσου ἢ πέθανε ξανά*». Ἦ, γιὰ νὰ βάλουμε λίγο ψηλὰ τὸν πήχυ καὶ νὰ εἴμαστε σιγουρεμένοι, παραθέτουμε μιὰ ἄλλη, πιὸ μεστή συμβουλή, μὲ χρῶμα καὶ ἄρωμα τῆς ζωῆς τῆς Ἐρήμου:

«*Ὁ ἀββᾶς Βησσαρίων ἀποθνήσκων ἔλεγε: Ὁφείλει εἶναι ὁ μοναχός – ὁ σωστός χριστιανός, ὡς τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ, ὅλος ὀφθαλμός*». Φοβούμενος καὶ ἐρῶν τὸν Θεόν, νήφων ἐν πᾶσι, ζῶν τὴ ἀληθεία ἰσαγγέλως, λάμπων καὶ ἐξαστράπτων ἀπανταχοῦ τοῦ στερεώματος.

Ἄς τὰ πάρουμε σοβαρά! *Πρόσχωμεν!* Ἀξίζει!...

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Έκδοση για τὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα

Με πρωτοβουλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κερκύρας κ. Νεκταρίου καὶ τῆ συνεργασία τῶν ἐκδόσεων «Τοπίο», τοῦ Δ. Ταλιάνη ἐκδόθηκε λαμπρὸς τόμος γιὰ τὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα, πολιοῦχο καὶ προστάτη τῆς νήσου. Ὁ βίος, τὰ θαύματα, ἡ παρουσία του καὶ ἡ σχέση του μετὰ τὴν Κέρκυρα, ἡ ἱστορία καὶ ἡ ζωὴ τῆς ὁποίας εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μαζί του, καθὼς καὶ ἡ διαμόρφωση καὶ ἡ κοινωνικὴ προσφορά τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματὸς του παρουσιάζονται μεθοδικὰ καὶ με κάθε λεπτομέρεια στὴ νέα πολυτελῆ καὶ ἐπιμελημένη ἔκδοση. Ἡ ἔκδοση παρουσιάσθηκε στὴν Ἀθήνα στὴν αἴθουσα τῆς

Π. Βουλῆς στὶς 8.10.07 καὶ ὁμιλητὲς ἦσαν ὁ π. Γ. Μεταλληνός, ὁ π. Θεμ. Μουρτζανός, Γενικὸς Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος τῆς Ἱ. Μ. καὶ ὁ συγγραφέας κ. Π. Θεοδωρίδης. Τὴν ἐκδήλωση προλόγισε ὁ δημοσιογράφος κ. Κ. Σερέζης. Κύρια ὁμιλήτρια ἦταν ἡ δημοσιογράφος καὶ καθηγήτρια τοῦ Α.Π.Θ. κ. Α. Παναγιωταρέα. Παρέστησαν οἱ Σεβ. Θεσσαλονίκης καὶ Σεβ. Λαρίσης, ὁ βουλευτὴς κ. Τηλ. Χυτήρης, ὁ Ἀντινομάρχης

Κέρκυρας κ. Σκούρτης, ὁ Δήμαρχος Θιναλίων κ. Βάρελης καὶ πλῆθος κόσμος. Στὸ βιβλίο ἐκτὸς ἀπ' τοὺς χαιρετισμοὺς περιλαμβάνεται ὁ πρόλογος τοῦ Σεβ. Κερκύρας καὶ κείμενα ποὺ παρουσιάζουν τὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα ἀπὸ διάφορες σκοπιῆς προσφέροντας σφαιρικὴ εἰκόνα τῆς λατρείας καὶ τοῦ ναοῦ του. Στὸ β' μέρος περιλαμβάνονται 180 ἐγχρωμες φωτογραφίες τοῦ γνωστοῦ φωτογράφου Δ. Ταλιάνη καὶ παρουσιάζονται κατ' ἀρχὴν διάφορα στιγμιότυπα ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις λατρείας ποὺ ἀποκαλύπτουν τὸ βάθος καὶ τὴν ἔνταση τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν Κερκυραίων στὸν Ἅγιο.

Κατασκηνώσεις Ἱ. Μ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Με τὶς εὐχὲς καὶ τὶς πατρικὲς εὐλογίες τοῦ Σεβ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ λειτούργησαν γιὰ τετάρτη συνεχῆ χρονιά οἱ κατασκηνώσεις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως στὴν Τήνη μετὰ τὴν εὐγενικὴ καὶ ἀβραμιαία φιλοξενία τοῦ Σεβ. Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας, Μήλου καὶ Μυκόνου κ. Δωροθέου καθὼς καὶ τοῦ Πανελληνίου Ἱ. Ἱ. Εὐαγγελιστρίας Τήνου στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Τήνου. Ἀγόρια καὶ κορίτσια τῶν ἐνοριῶν, τῶν κατηχητικῶν σχολείων καὶ τῶν νεανικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως συμμετεῖχαν στὶς κατασκηνώσεις. Λειτούργησαν δύο περίοδοι ἀγοριῶν ἀπὸ 15-30 Ἰουλίου μετὰ ὑπεύθυνο τὸν Ἀρχιμ. κ. Εἰρ. Παναγιωτόπουλον καὶ μία περίοδος κοριτσιῶν

20-30 Αὐγούστου μετὰ ὑπεύθυνο τὸν Αἰδεσιμολ. Πρεσβ. κ. Ν. Κουτρομάνη. Ὁ Σεβ. κ. Δανιὴλ ἐπισκέφθηκε τὰ παιδιὰ, τὰ εὐλόγησε καὶ τοὺς ἀπηύθυνε πατρικὲς νουθεσίες.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Τιμή στον πολιούχο Καλαμπάκας

Στις 15 Σεπτεμβρίου τιμάται στην Καλαμπάκα και στην Έπαρχία της Ί. Μ. Σταγών και Μετεώρων ή μνήμη του πολιούχου Αγίου Βησσαρίωνος, Αρχιεπισκόπου Λαρίσης και Επισκόπου Σταγών με τριήμερο έορτασμό. Την προπαραμονή το απόγευμα μεταφέρεται από την Ί. Μ. Δουσίκου Πύλης Τρικάλων, όπου φυλάσσεται, ή τιμία Κάρα του Αγίου και κτίτορος της Ί. Μονής στον Ί. Μ. Ναό της Καλαμπάκας, που φέρει το όνομά του και ψάλλεται ο Έσπερινός της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού και ή Παράκληση του Αγίου. Στις 14 Όκτω-

βρίου ή τιμία Κάρα παραμένει όλη την ήμέρα στον Μητροπολιτικό Ναό για προσκύνημα και το απόγευμα ψάλλεται ο πανηγυρικός Έσπερινός του Αγίου, συνήθως από δύο πολυμελείς βυζαντινούς χορούς και με χοροστασία τριών Σεβ. Αρχιερέων. Περὶ τὸ τέλος γίνεται σέ κεντρικούς δρόμους τῆς πόλεως ή λιτάνευση τῆς τιμίας Κάρας και τῆς ιερᾶς Εικόνας του Αγίου, κατά την όποία στον ύπαιθριο χῶρο του Δημαρχείου τῆς πόλεως ψάλλεται ή Ἀρτοκλασία και ακολουθεῖ ο πανηγυρικός τῆς ήμέρας. Μετά τον Έσπερινό ή τιμία κάρα του Αγίου ἐπιστρέφεται στην Ί. Μονή του. Κατά τον ἐφετινὸ έορτασμό τον Σεβ. Σταγών και Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ πλαισίωσαν οί Σεβ. Μητροπολίτες Έδέσσης, Πέλλης και Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ, ο όποῖος κήρυξε τον λόγο του Θεου κατά τον πανηγυρικό Έσπερινό, και Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Ἰερόθεος, ο όποῖος μίλησε κατά την Θ. Λειτουργία τῆς κυριώνυμης ήμέρας. Ο έορτασμός έκλεισε με έπίσημο γεύμα που παρέθεσε ο Δήμος Καλαμπάκας για τούς έπισήμους.

Ο έορτασμός τῆς 28ης Όκτωβρίου στην Κόρινθο

Στις 28 Όκτωβρίου στον Ί. Ν. Ἀπ. Παύλου Κορίνθου τελέστηκε Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο, Δοξολογία, Ἐπιμνημόσυνη Δέηση και κατάθεση Στεφάνων στο εκεί Μαυσωλεῖο, με την παρουσία τῶν Ἀρχῶν του Νομού και Ἀντιπροσωπειῶν τῶν Σχολείων τῆς Στοιχειώδους και Μέσης Ἐκπαίδευσης. Ο Σεβ. Κορίνθου κ. Διονύσιος εἶχε προσκαλέσει στις Ἐκκλησιαστικές και Ἐθνικές έκδηλώσεις τῆς 28ης Όκτωβρίου τον σεβάσμιο Γέροντα, Θεοφ. Ἐπίσκοπο Χριστουπόλεως κ. Πέτρο Δακτυλῖδη, γνωστό αλλά και πολύ αγαπητό στους παλαιότερους Κορίνθους, γιατί εἶχε διατελέσει ἐπὶ Μητροπολιτῶν Κορίνθου Προκοπίου και Παντελεήμονος, Ἐφημέριος του Ί. Ν. Ἀπ. Παύλου και Ἰε-

ροκῆρυξ τῆς Κορινθίας, με ἀξιόλογη προσφορά στην Ἀποστολική της Ἐκκλησία. Κατόπιν ή Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμώντας την όλη του δράση, τον κατέστησε Διευθυντή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας και Ἐπίσκοπο Χριστουπό-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

λεως. Για τριάντα και πλέον όμως χρόνια δέν είχε επισκεφθεί την Κόρινθο. Ο Σεβ. κ. Διονύσιος συλλειτουργήσε με τον Θεοφ. Χριστουπόλεως και στην προσφώνησή του έζηρε την

έκκλησιαστική προσωπικότητά του και το έπέδωσε τιμητική πλακέτα, διερμηνεύοντας, όπως είπε, και την επιθυμία του Ίερού Κλήρου, των Άρχων και του Πιστού Λαού της πόλεως.

Ό Σεβ. Κερκύρας στο Ραδιοφωνικό σταθμό της Ί. Μητροπόλεως

Με την τέλεση του Άγιασμού από τον Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκτάριο, το μεσημέρι της Κυριακής 21 Όκτωβρίου, στον χώρο του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Ίερās Μητροπόλεως στο Καμπιέλο, έν ύψει της νέας ιεραποστολικής χρονιάς, εύλογήθηκε το ανανεωμένο πρόγραμμα του τοπικού Έκκλησιαστικού Ραδιοφώνου. Στη συνέχεια ό Σεβ. είχε ζωντανή επικοινωνία με τους άκροατές του ραδιοφωνικού σταθμού της Ί. Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων μέσα από την έκπομπή «Ό Έπίσκοπος κοντά σας».

Ίερατικό Συνέδριο της Ί. Μ. Χαλκίδος

Με μεγάλη επιτυχία, διεξήχθη το 12ο Γενικό Ίερατικό Συνέδριο της Ί. Μ. Χαλκίδος στις 16 και 17 Όκτωβρίου 2007, στον Ί. Ν. Εύαγγελισμοΰ της Θεοτόκου Κανήθου Χαλκίδος, υπό την Προεδρία του Σεβ. Χαλκίδος και με γενικό θέμα: «Ναρκωτικά και Ψυχοναρκωτικά! Τό δίδυμο που μαστίζει τη χώρα και την εποχή μας». Στην Προσφώνησή του, κατά την έναρξη του Συνεδρίου, στην οποία παρέστησαν και οί εκπρόσωποι των Άρχων της Πόλεως και του Νομού μας, ό κ. Χρυσόστομος αναφέρθηκε στην αξία των Ίερατικών Συνάξεων για τη ζωή του Ίερού Κλήρου, αλλά και όλόκληρης της Τοπικής Έκκλησίας. Στο Συνέδριο μίλησαν: α) ή κ. Χ. Σπηλιοπούλου, Ίατροδικαστής, Έπιστημονική Διευθύντρια του Κέντρου Πρόληψης Ναρκωτικών Νομού Εύβοίας με θέμα «Η κατάσταση των ναρκωτικών στη χώρα μας», β) ή κ. Μ. Κίσσα, Ψυχολόγος, συνεργάτης του Κέντρου Πρόληψης Ναρκωτικών Νομού Εύβοίας

με θέμα «Δράσεις και συνεργασίες του Κέντρου Πρόληψης Ναρκωτικών Νομού Εύβοίας», γ) ό Πρωτ. κ Κυριακός Τσουρός – Γραμματεΰς της Συνοδικής Έπιτροπής επί των Αίρέσεων, με θέμα «Ψυχοναρκωτικά: έλευθερία ή φθορά», ό οποίος αναφέρθηκε στις ποικιλώνυμες Αίρέσεις και Παραθρησκείες της λεγομένης «Νέας Έποχής», που δροΰν στην χώρα μας και παρασύρουν πολλούς ανθρώπους, κρατώντας τους δέσμους στα πλοκάμια τους και δ) Ό Σεβ. κ. Χρυσόστομος, ό οποίος αναφέρθηκε σε θέματα Ποιμαντικής, Φιλανθρωπίας, Τελετουργικής, Διοικήσεως κ.ά. Την Τετάρτη 19 Όκτωβρίου, τελέσθηκε Άρχιερατική Θεία Λειτουργία από το Σεβ. Μητροπολίτη, συλλειτουργούντων και δέκα Κληρικών (ένas από κάθε Άρχιερατική Περιφέρεια). Μετά από κάθε εισήγηση ακολουθούσε διάλογος, κατά τη διάρκεια του οποίου, οί Ίερείς ανέπτυσαν τους προβληματισμούς και τις προτάσεις τους για

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

τήν καλύτερη ποιμαντική αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων και διατυπώθηκαν έποικοδομητικά και χρήσιμα συμπεράσματα. Οί Ειση-

γήσεις και ή Θ. Λειτουργία μεταδόθηκαν άπευθείας από τό Ρ/Σ τής Ι. Μητροπόλεως στους 97,7 μεγακύκλους των Μ.

Έκδήλωση για τὰ 170 χρόνια του Ι. Μ. Ναού Χαλκίδος

Έκδήλωση άφιερωμένη στη συμπλήρωση εκατόν έβδομήντα έτων ζωής και προσφοράς του Ι. Μ. Ναού Μεγαλομάρτυρος Άγίου Δημητρίου τής Χαλκίδος στο πλαίσιο των ΙΕ' Δημητρίων πραγματοποιήθηκε στις 21.10.07 στη Χαλκίδα. Η έκδήλωση περιλάμβανε γνωστά τραγούδια από τη χορωδία και την όρχήστρα των παιδιών των κατηχητικών σχολείων του Πνευματικού Κέντρου τής Ένορίας υπό την διεύθυνση του μουσικού και θεολόγου κ. Δ. Παπαθανασίου και όμιλία του Πρωτ. κ. Γεωρ. Πολυκαρπίδη για την ιστορία του Μητροπολιτικού Ι. Ν. Χαλκίδος και την προσφορά του στην πόλη. Τήν έκδήλωση έκλεισε ό Σεβ. κ. Χρυσό-

στομος ό όποιος έπαίνεσε τους συντελεστές τής έπιτυχημένης έκδήλωσης.

Τιμή στον Σεβ. πρ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Στις 26.09.07 μετά τό πέρας τής Θ. Λειτουργίας κατά τήν όποία ιερούργησε ό Σεβ. πρ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Άγαθόνικος στον Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Τήνου, ό Σεβ. Σύρου του άπένειμε τό μετάλλιο τής Ι. Μητροπόλεως, τιμώντας έκ μέρους του Ιεροϋ Κλήρου και του

Λαού τής Μητροπολιτικής Περιφέρειας τήν πολυετή Λειτουργική, κηρυκτική, φιλανθρωπική και κοινωνική διακονία του Τηνίου Ιεράρχη και πολυσεβάστου Γέροντος Άγαθόνικου. Ό Σεβ. κ. Δωρόθεος στην προσφώνησή του άνέφερε ότι «...ό πολυσέβαστος Γέροντας κ. Άγαθόνικος άγων ήδη τό 90ό έτος τής ηλικίας του, συνεχίζει με άκμαίες τις ψυχικές και σωματικές του δυνάμεις νά λειτουργεί και νά διδάσκει... Η παρουσία του είναι για μās πηγή έμπνευσης και χαρās αλλά και πηγή φωτός, που φωτίζει τήν ζωή μας και τὰ έργα μας, αλλά και παράδειγμα προς μίμησην για τήν διακονία μας προς τον λαό του Θεοϋ. Τόν τιμᾶμε σήμερα καθρόντως και όφειλετικως ως Τήμιον Ιεράρχην και συμπολίτην και εύχόμεθα ό Άγιος Θεός και ή Παναγία Μητέρα του νά του χαρίζουν εισέτι χρόνους πολλούς, ύγιεινούς και εύλογη-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

μένους...». Ὁ Σεβ. κ. Ἀγαθόνιος στὴν ἀντιφώνησή του ἀφοῦ εὐχαρίστησε μὲ ἐγκάρδια λόγια τὸν Σεβ. Σύρου γιὰ τὴν τιμὴν ποῦ τοῦ ἀπένειμε εἶπε μεταξὺ ἄλλων: «...ἡ μόνη χαρὰ καὶ ξεκούραση γιὰ μένα τώρα στὰ γηρατειά μου εἶναι ἡ Θεία Λειτουργία. Κάθε φορὰ ποῦ προσεγγίζω

τὸ Ἱερό Θυσιαστήριο καὶ τελῶ τὴν Θεία Λειτουργία αἰσθάνομαι μέσα μου ἀγαλλίαση καὶ πνευματικὴ χαρὰ... Καλῶ ὅλους νὰ εἴστε κοντὰ στὴν Ἐκκλησία, γιατί μόνο ἡ Ἐκκλησία συμπληρώνει στὴν ζωὴ μας ὅ,τι μᾶς λείπει καὶ μᾶς χαρίζει εἰρήνη καὶ κουράγιο».

Ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριο στὴν Πάτρα

Πραγματοποιήθηκε στὴ Πάτρα ἀπὸ 15-19.10.07 Ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριο γιὰ Κληρικούς καὶ Λαϊκὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὶς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Πελοποννήσου, τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ Φωκίδος, Ναυπάκτου καὶ Αἰτωλοακαρνανίας. Τὴν ὀργάνωση καὶ ὑλοποίηση τοῦ Σεμιναρίου εἶχε ἡ ἀρμόδια Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἐθνικὸ Κέντρο Δημοσίας Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Τὴν εὐθύνη τῆς ὑλοποιήσεως στὴ Πάτρα ἔχει τὸ Περιφερειακὸ Ἰνστιτούτο Ἐπιμορφώσεως Δυτικῆς Ἑλλάδος (Π.Ι.Ν.Ε.Π.Δ. Ἑλλάδος). Τὸ γενικὸ θέμα τοῦ Σεμιναρίου ἦταν: «Παραδοσιακὲς καὶ ψηφιακὲς

Μέθοδοι Διαχείρισης τῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς στὶς Ἱερὲς Μητροπόλεις» καὶ συμμετείχαν 22 Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ ἀπὸ τὶς ὡς ἄνω Ἱ. Μητροπόλεις. Στόχος τοῦ Σεμιναρίου, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ποῦ θὰ ἀκολουθήσουν (Ἀθήνα καὶ Θεσσαλονίκη) ἦταν ἡ συνεχὴς ἐπιμόρφωση (ἢ διὰ βίου κατάρτιση) τῶν Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν στελεχῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων μὲ τὴν ἀξιοποίηση ὅλων τῶν συγχρόνων τεχνολογικῶν μέσων. Τὰ Σεμινάρια αὐτὰ ὑλοποιοῦνται στὸ πλαίσιο τῶν συγχρηματοδοτούμενων ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸ Γ' Κ.Π.Σ., Ἐπιμορφωτικῶν Δράσεων. Φορεὺς χρηματοδοτήσεως εἶναι τὸ ΙΝ.Ε.Π. τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Αὐτοδιοικήσεως (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.).

Μνήμη Νεομάρτυρος Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης

Μὲ κάθε ἐπισημότητα ἀλλὰ καὶ συγκίνηση ἐορτάσθηκε στὶς 23.09.07 ἡ μνήμη τοῦ Νεομάρτυρος Ἀγίου Ἰωάννη «τοῦ ἐκ Κονίτσης καὶ ἐν Ἀγρινίῳ μαρτυρήσαντος» τὸ 1814, στὴν ἀκριτικὴ Κόνιτσα, ὅπου φυλάσσεται ὡς πολύτιμος θησαυρὸς τὸ ἱερό του λείψανο. Οἱ ἐκδηλώσεις εἶχαν ὡς κέντρο τὸ ναὸ τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ὅπου τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικὸς Ἐσπερινὸς μὲ ἀρτοκλασία καὶ τὴν κυριώδη ἡμέρα Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀνήκει στὶς πλέον ἐπιφανεῖς καὶ ἐξέχουσες πατερικὲς προσωπικότητες. Ὑπῆρξε σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ ἀνυπέβλητος ἑρμηνευτὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, «ὁ γὰρ τῶν τοῦ Θεοῦ ἀπορρήτων σοφὸς προφήτης» κατὰ τὸν ἅγιό Ἰσίδωρο τὸν Πηλουσιώτη (Ἐπισ. Ι, 156.

αἵρέσεων. Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι σῶμα Χριστοῦ ἀντιθέτως ἡ ἀφετηρία τῶν διαφόρων αἱρέσεων σχετίζεται μὲ τὴν ὑπάρξη ἐνὸς νοσηροῦ καὶ πνευματικὰ ἐπικίνδυνου φαινομένου. Λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος: «Τοῦτο τὸ δένδρον (σ.σ. τῆς αἵρέσεως) ἐφύτευσε μὲν λογισμῶν ἄκαιρος περιέργεια, ἐπότισε δὲ ἀπόνοιας τῦφος, ηὔξησε δὲ φιλοδοξίας ἔρως» (PG 48, 719).

ΟΙ ΑΙΡΕΤΙΚΟΙ ΚΑΙ Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Χρυσοστομικὲς ἐπισημάνσεις

Πρωτοπρ. Βασίλειος Α. Γεωργόπουλος, Δρ.Θ.

PG 78, 288 B). Τὸ ἑρμηνευτικὸ του ἔργο εἶναι μοναδικὸ μέσα στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τόσο γιὰ τὸν ὄγκο του ὅσο καὶ γιὰ τὸ βάθος, τὸν πλοῦτο, τὸν ρεαλισμὸ καὶ τὴ σαφήνειά του (βλ. H. F. von Campenhausen, *Griechische Kirchenväter*, 8^η ἔκδ, 1993, σ. 137. B. Altaner - A. Stuiber, *Patrologie, Sonderausgabe*, 1993, σ. 324).

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος δὲν ὑστέρησε φυσικὰ καὶ στὴν ὑπεράσπιση τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἐναντίον τῶν διαφόρων αἰρετικῶν. Ἡ πτυχὴ αὐτῆ τοῦ ἔργου του μαρτυρεῖται μὲ σαφήνεια καὶ στὶς ἑρμηνευτικὲς του παρατηρήσεις σὲ διάφορα χωρία τῆς Ἁγ. Γραφῆς ποὺ διαστρέβλωναν οἱ αἰρετικοὶ τῆς ἐποχῆς του.

Στὸ πλαίσιο, λοιπόν, αὐτό, τόσο τῆς ἑρμηνευτικῆς του ἐργασίας ὅσο καὶ τῆς ὑπεράσπισης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διδαχῆς ὁ Ἱ. Χρυσόστομος ἔχει περιγράψει βασικὲς πρακτικὲς τῶν αἰρετικῶν ποὺ δείχνουν τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο οἱ αἰρετικοὶ χρησιμοποιοῦν τὴν Ἁγ. Γραφή στὴν προσπάθειά τους νὰ παρασύρουν ἀνύποπτους καὶ ἀκατάρτιστους ἀνθρώπους σὲ θέματα πίστεως. Καὶ στὸ σημεῖο, ὅμως, αὐτὸ ἔχει παραμείνει μοναδικὸς καὶ ἀνυπέβλητος. Ὅσα ἐπισήμανε τότε γιὰ τὶς αἰρετικὲς μεθοδεύσεις ἔχουν διαχρονικὴ ἐπικαιρότητα, καθὼς οἱ ἴδιες πρακτικὲς, μὲ τὶς ἴδιες συνέπειες, χρησιμοποιοῦνται καὶ σήμερα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν σύγχρονων αἰρετικῶν ομάδων.

α) Ἡ πρώτη βασικὴ ἐπισήμανσή του σχετίζεται μὲ τὰ γενεσιουργὰ αἷτια τῶν διαφόρων

β) Θεμελιώδης πρακτικὴ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν αἱρέσεων ἀποτελεῖ ἡ διαστροφή τοῦ νοήματος τῶν ἁγιογραφικῶν χωρίων καὶ ἡ κατανόησή τους ἐκτὸς τῶν συμφραζομένων καὶ τῆς εὐρύτερης νοηματικῆς τους συνάφειας. Τέτοιου εἴδους πρακτικὲς τίς συνδύαζον μὲ τὴν μόνιμη ἐπωδό,

ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ τοὺς εἶναι ἢ ἀποψη τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Ἐπισημαίνει σχετικὰ ὁ Ἱ. Χρυσόστομος γι' αὐτό: «Οὐ τοίνυν ἀρκεῖ τὸ εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῇ Γραφῇ γέγραπται, ἀλλὰ χρὴ καὶ τὴν ἀκολουθίαν ἀναγνῶναι πᾶσαν ἐπεὶ εἰ μέλλοιμεν διακόπτειν τὴν πρὸς ἄλληλα συνέχειαν αὐτῶν καὶ συγγένειαν, πολλὰ τεχθήσονται πονηρὰ δόγματα» (PG 56,156).

Στὴν ἴδια συνάφεια ἐπισημαίνει πάλι: «Οὐ δεῖ ἀπλῶς τὰς τῶν Γραφῶν ῥήσεις παραφέρειν, οὐδὲ ἐκκόπτοντας τῆς ἀκολουθίας, οὐδὲ τῆς συγγενείας ἀποσπῶντας, οὐδὲ ἔρημα καὶ γυμνὰ τὰ ῥήματα τῆς τῶν ἐπομένων ἢ προλαβόντων βοηθείας λαμβάνοντας συκοφαντεῖν ἀπλῶς καὶ ἐπηρεάζειν» (PG 56,158).

γ) Ὁ κάθε αἰρετικὸς ποὺ παρουσιάζει τὶς πλάνες τοῦ ὡς ἀπόψεις τῆς Ἁγ. Γραφῆς θεωρεῖται κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομο ὡς «ὁ δόγματα φρικτὰ καὶ ἀπόρρητα λυμηνάμενος» (PG 61, 622-623). Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ τὴν κάνει πιὸ σαφὴ μὲ ἓνα πολὺ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα. Ἀναφέρει: «Καθάπερ γὰρ ἐν τοῖς βασιλικοῖς νομίσμασιν ὁ μικρὸν τοῦ χαρακτήρος περικόψας, ὅλον τὸ νόμισμα κίβδηλο εἰργάσατο οὕτω καὶ ὁ τῆς ὑγιῶς πίστεως καὶ τὸ βραχύτατον ἀνατρέψας, τῷ παντὶ λυμαινεται» (PG 61, 622).

δ) Καθὼς ἀπουσιάζουν ἀπ' αὐτοὺς οἱ πνευματικὲς προϋποθέσεις ὀρθῆς ἐρμηνείας, οἱ διάφοροι αἰρετικοὶ παρουσιάζουν ὡς διδασκαλία τῆς Ἁγ. Γραφῆς «τῇ τῶν οἰκείων λογισμῶν ἀσθενεία» (PG 59, 146). Πῶς ἐπιτυγχάνεται αὐτό; Μὲ τὸ «διεστραμμένως ἀπαγγέλειν τὰ ἐν ταῖς Γραφαῖς κείμενα, ἢ προστιθέντας ἢ ὑφαίρουντας». Ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν αἰρετικῶν πρακτικῶν εἶναι τὸ «ἐπιζοφοῦν τὴν ἀλήθεια» (PG 56, 156) καὶ «Τῇ ἀληθείᾳ ἀεὶ παρεισάγειν τὴν πλάνην πολλὰ ἐπιχρῶννύντα αὐτῇ τὰ ὁμοιώματα, ὥστε εὐκόλως κλέψαι τοὺς εὐεξαπατήτους». (PG 58, 475).

ε) Ὁ Ἱ. Χρυσόστομος ἔχει ἀναφερθεῖ ἐπίσης καὶ στὰ διάφορα προσώπεια τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ αἰρετικοί. Συνήθως ἀποκρύπτουν τὴν πραγματικὴ τους ταυτότητα καὶ παραπληροφοροῦν, παρότι ἐπικαλοῦνται τὴν Ἁγ. Γραφή. Μὲ τὸν ρεαλισμὸ ποὺ τὸν διακρίνει ἐπισημαίνει: «Παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν συσκιάζουσιν ἑαυτούς, ἐπειδὴν δὲ πολλὴν λάβωσι τὴν παρησίαν καὶ λόγου τὶς αὐτοῖς μεταδῶ τότε τὸν

ἰὸν ἐκχέουσιν» (PG 58, 477). Καὶ ἀλλοῦ: «Ἐργάζονται μὲν γὰρ, ἀλλ' ἀνασπῶσι τὰ πεφτυμένα. Ἐπειδὴ γὰρ ἴσασι, ὅτι ἐτέρως οὐκ ἂν γένοιτο εὐπαράδεκτοι, τὸ προσωπεῖον λαβόντες τῆς ἀληθείας, οὕτω τὸ δράμα τῆς πλάνης ὑποκρίνονται. (...). Σχῆμα μόνον αὐτοῖς, ἢ δορὰ τοῦ προβάτου ἐπίκειται». (PG 61, 563). Τὸ προσωπεῖο, ὅμως, δὲν δηλώνει εἰλικρίνεια ἀλλὰ δόλο καὶ μεθόδευση.

στ) Ἐπανελημμένα μέσα στὶς ὁμιλίες τοῦ ὁ ἱερός πατέρας εἶχε τοῖσει τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴ σπουδαιότητα τῆς συστηματικῆς, προσεκτικῆς καὶ συνεχοῦς μελέτης τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Τὴν προτροπὴ αὐτὴ τὴ συνοψίζει ὁ λόγος τοῦ «Παρακαλῶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων Γραφῶν ποιῶμεθα. Οὕτω γὰρ καὶ τῆς γνώσεως ἐπιτευξόμεθα, εἰ συνεχῶς ἐπίωμεν τὰ ἐγκείμενα» (PG 53, 321). Καὶ τοῦτο γιατί μεταξὺ τῶν πολλῶν πνευματικῶν καρπῶν ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀγιογραφικὴ κατάρτιση τῶν χριστιανῶν, συναριθμεῖ καὶ τὴ δυνατότητα ἀπάντησης καὶ ἀναίρεσης τῶν αἰρετικῶν ἰσχυρισμῶν.

Ἐν προκειμένῳ ὁ Ἱ. Χρυσόστομος εἶναι ἐξαιρετικὰ σαφής: «Κάτασχε αὐτόν, καὶ περίστηθι, καὶ μὴ ἀφῆς ἀποπηδήσαι, μηδὲ ἀναχωρῆσαι εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν λογισμῶν· ἀλλὰ κάτασχε, καὶ ἀπόπνιξον, μὴ τῇ χειρὶ, ἀλλὰ τῷ ῥήματι· μὴ δῶς αὐτῷ διαστολὰς καὶ διαφυγὰς, ἃς βούλεται. Ἐκεῖθεν θόρυβον ἐμποιοῦσι τοῖς διαλεγομένοις, ἐπειδὴ ἡμεῖς αὐτοῖς ἀκολουθοῦμεν, καὶ οὐχ ἄγομεν ὑπὸ τοὺς νόμους τῶν θείων Γραφῶν. Περίθες τοίνυν αὐτῷ τειχίον πάντοθεν, τὰς ἀπὸ τῶν Γραφῶν μαρτυρίας, καὶ οὐδὲ χάναι δυνήσεται». (PG 56, 167).

Θὰ ὁλοκληρώσουμε τὴν μικρὴ αὐτὴ ἀναφορά μας στὴ διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ πατέρα μὲ μία καίριας σπουδαιότητος ἐπισήμανση, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως καὶ θεμελιώδη καὶ ἀναντικατάστατη ὀρθόδοξη ποιμαντικὴ ἀρχή. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς στὸ πρόσωπο τοῦ κάθε αἰρετικοῦ βλέπει ἓνα θύμα τοῦ πονηροῦ. Ἐνα ἄρρωστο πνευματικὰ ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος «τῷ λόγῳ διώκω οὐ τὸν αἰρετικόν, ἀλλὰ τὴν αἴρεσιν, οὐ τὸν ἄνθρωπο ἀποστρέφομαι ἀλλὰ τὴν πλάνην μισῶ, καὶ ἐπισπάσασθαι βούλομαι» (PG 50, 701).

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος στήν ἐρμηνεία τοῦ προοιμίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ἀναφέρει στὸν πρόλογό του σέ προηγούμενο λόγο ὅτι ἔγινε φορτικός στοὺς ἀκροατές του, ἐπειδὴ ἀπηύθυνε ἓνα μεγάλο «κατηγορῶ» κατὰ τῆς ἀμαρτίας τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων. Εἶναι

Ἰησοῦς ἦλθε ὡς Κύριος, παρ' ὅλο πού ἔλαβε ταπεινή μορφή. Ὅλη ἡ δημιουργία συνειδητοποίησε τὸν Χριστὸ ὡς Κύριο. Τὸ ἀστέρι ὁδήγησε τοὺς μάγους στήν προσκύνησή Του. Οἱ ἄγγελοι εὐαγγελίζονταν τὸ χαρμόσυνο μήνυμα στοὺς ποιμένες καὶ αὐτοὶ στοὺς ἀνθρώπους

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος περὶ τοῦ ὀρθοῦ βίου καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως

Ν. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου, Μ. Th.

ὄντως ἀξιο φόβου τὸ γεγονός ὅτι, ἐὰν δὲν προσέξουν οἱ ἀκροατές τοῦ ἀγίου τὰ λεγόμενα, θὰ ἐπαυξηθοῦν οἱ εὐθύνες τῶν μελλοντικῶν γενεῶν. Ἡ συνεχῆς ὑπόμνηση τῶν ὄσων ἐλέχθησαν θὰ τοὺς ὁδηγήσει στήν ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ στήν συνέχεια στήν καλὴ ἀπολογία τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως.

Κατόπιν γίνεται λόγος γιὰ τὸ Ἰωάνναιο χωρίο «ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός» (Ἰω. 1, 14, πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 81). Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀναφέρεται ὅτι δοξάστηκαν ὁ Μωυσῆς, ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Ἐλισσαῖος καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτοὺς ὁ Δανιήλ, οἱ τρεῖς παῖδες, ἄλλοι οἱ ὅποιοι ἔκαναν θαύματα καὶ ἄγγελοι, οἱ ὅποιοι ἐμφανίστηκαν σέ ἀνθρώπους. Συνεπῶς, ὅταν ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁμιλεῖ γιὰ «δόξα» ἀπομακρύνει τὸν νοῦ μας ἀπὸ κάθε κτιστὴ λαμπρότητα καὶ μᾶς ὁδηγεῖ στήν κορυφὴ τῶν ἀγαθῶν. Πρόκειται δηλαδὴ γιὰ τὴν θεὰ τῆς δόξας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ μόριο «ὡς» δὲν δηλώνει παρομοίωση, ἀλλὰ βεβαίωση. Στὴν πρόταση «ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός» (Ἰω. 1, 14) τὸ «ὡς» φανερώνει τὴν ὑπεροχὴ τῆς δόξας τοῦ Υἱοῦ (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 82). Αὐτὸ ἰσχύει, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι, ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, προφῆτες ἐνεργοῦσαν ὅταν διατάζονταν, ἐνῶ αὐτὸς ἔπραττε ὅ,τιδήποτε ἔχοντας ἐξουσία (πρβλ. Ματθ. 7, 29).

Ὅταν ἐμφανίστηκαν στήν ἐποχὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἄγγελοι, ἦλθαν ὡς δοῦλοι. Ὁ

τῶν πόλεων. Ἐξ ἄλλου ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ εὐαγγελίστηκε τέτοια τὴν ἔλευση τοῦ Μονογενοῦς στήν Παρθένο Μαρία καὶ τὴν Ἐλισάβετ καὶ ὁ Συμεὼν καὶ ἡ Ἄννα στοὺς εὐρισκόμενους στὸ Ἱερό. Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὅταν βρισκόταν ἀκόμη στήν κοιλία τῆς μητέρας του «ἐσκήρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει» (Λουκ. 1, 44). Ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔγινε ἐμφανῆς κατὰ τὴν στιγμή τῆς

Βάπτισής Του, ὅταν ὄχι ἄγγελοι, ἀλλὰ Αὐτὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Παράκλητος ὁ ἐν εἶδει περιστερᾶς κήρυτταν Αὐτήν. Συνεπῶς ἡ Ἰωάννεια ρῆση «ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός» (Ἰω. 1, 14) ἀναφέρεται στὸ γεγονός αὐτό. Ἀναφέρεται ὅμως καὶ σέ ὅ,τι ἀκολούθησε. Ἡ φήμη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔφτασε ὡς τὴν Συρία καὶ ἡ ἀποκάλυψη τοῦ ὅτι εἶναι ὄντως Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 83). Οἱ δαίμονες ἔφευγαν καὶ ἀπομακρύνονταν, ὁ διάβολος ὑποχωροῦσε καὶ ὁ θάνατος ἀφανιζόταν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἐλάμβαναν χώρα παράξενα καὶ θαυμαστά πράγματα, τὰ ὅποια ἤθελαν νὰ δοῦν πολλοὶ προφῆτες καὶ δὲν εἶδαν.

Σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο πατέρα, ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς εἶναι σημαντικώτερη ἀπὸ αὐτὴ τοῦ σώματος, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ αὐτὸ (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 83). Ἄξιο σημασίας ἐπίσης εἶναι τὸ ὅτι ἡ φύση τοῦ σώματος ἀκολουθεῖ τὴν ψυχὴ καὶ δὲν ὑπάρχει κάτι, τὸ ὅποιο νὰ ἀντιπίπτει. Ἀντίθετα ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ γίνε κυρίαρχη τοῦ ἑαυτοῦ της καὶ ἔχει τὴν ἐξουσία τῶν ὄσων πράττει, δὲν ὑπακούει στὸν Θεό, ἐὰν δὲν θέλει. Ἐὰν δὲν ἔχει τὴν ἐπιθυμία νὰ πράξει τὸ ἀγαθόν, δὲν γίνεται ἐνάρετη. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θεράπευε τὰ ἀνθρώπινα σώματα καὶ τοὺς χάριζε εὐεξία. Ἀπήλλατε τὶς ψυχὰς ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ τὶς ὁδηγοῦσε στήν κορυφὴ τῆς ἀρετῆς (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 83). Ὁ Ματθαῖος ἀπὸ τελῶνης ἔγινε Εὐαγγελιστὴς καὶ Ἀπόστολος, ὁ διώκτης

ἔγινε κήρυκας τῆς χριστιανικῆς πίστεως, οἱ Μάγουι ἔγιναν διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων καὶ ὁ ληστής πολίτης τοῦ Παραδείσου. Ἡ πόρνη πίστεψε στὸν Χριστό. Ἡ Σαμαρείτιδα ἐπίσης ἀμαρτωλὴ γυναίκα ὁδήγησε ὀλόκληρη πόλη στὸν Χριστὸ καὶ ἡ Χαναanaία ἐξ αἰτίας τῆς πίστεως τῆς ἔδωξε τὸν δαίμονα ἀπὸ τὴν θυγατέρα της. Εἰσήγαγε τέτοιο τρόπο ζωῆς ὁ Κύριος, ὥστε ὅσοι τὸν ἀκολουθήσουν, νὰ γίνουν ἄγγελοι καὶ ὅμοιοι μὲ τὸν Θεό (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 84).

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του ὅλα τὰ θαύματα, ὅσα ἔγιναν στὰ σώματα, στὶς ψυχές, τὰ προστάγματα, τὰ δῶρα τὰ ἀνώτερα τῶν οὐρανῶν καὶ τὰ παθήματα ἀνέφερε ὅτι «*ἔθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας*» (Ἰω. 1, 14). Ὡστόσο δὲν ἀποδίδομε στὸν Χριστὸ σεβασμὸ μόνον γιὰ τὰ θαύματά Του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ παθήματά του. Ἡ προσήλωσις στὸν Σταυρὸ ἀπὸ τοὺς εὐεργετηθέντες, οἱ μαστιγώσεις, τὰ ραπίσματα καὶ οἱ ἐμπυτσοὶ εἶναι ἄξια δοξολογίας. Αὐτὰ ὅλα δὲν ἦσαν ἀποδείξεις ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ δύναμης. Τότε ἐξαφανίστηκε ὁ θάνατος, λύθηκε ἡ κατάρα τοῦ Προπατορικοῦ ἀμαρτήματος καὶ προσηλώθηκε στὸν Σταυρὸ τὸ χειρόγραφο τῶν ἀμαρτιῶν (Μ.Ρ.Γ. 59, 84). Ἐπὶ πλέον, ἐνῶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ βρισκόταν στὸν Σταυρὸ, ὁ ἥλιος ἔστρεψε τὶς ἀκτῖνες του, ἡ γῆ κλονιζόταν, τὰ πάντα σκοτεινιάζαν, οἱ τάφοι ἀνοίγαν καὶ οἱ νεκροὶ ἀνασταίνονταν. Καὶ ἀφοῦ τοποθετήθηκε λίθος στὸν τάφο τοῦ Κυρίου, ἀναστήθηκε ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ ἀπέστειλε τοὺς μαθητὲς Του σὲ ὅλο τὸν κόσμον ὡς γιατροὺς τῆς ἀνθρώπινης φύσης, μὲ σκοπὸ νὰ διορθώσουν τὴν ζωὴ μας προσφέροντας τὴν γνώση τῶν οὐρανίων δογμάτων καὶ καταργώντας τὴν τυραννίαν τῶν δαιμόνων (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 59, 84). Ἡ κατάληξις τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου «*ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία*» (Ἰω. 21, 25) συνδέεται κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο μὲ τὸ προοίμιον τοῦ Εὐαγγελιστῆ «*ἔθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς Μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας*» (Ἰω. 1, 14). Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀξιώθηκαν νὰ δοῦν τόσα θαυμαστὰ γεγονότα, τέτοια ἀκούσματα καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ ἐπιδείξουν καὶ τὴν ζωὴν τους ἰσάξια μὲ τὰ δόγματα, ὥστε νὰ ἀπολαύσουν καὶ τὰ

ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου. Ἐξ ἄλλου ἡ ἔλευσις τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον δὲν εἶχε ὡς σκοπὸ τὴν θέαν μόνον τῆς παρούσης δόξας Του, ἀλλὰ καὶ τῆς μέλλουσας. Αὐτὸ δηλώνουν οἱ λόγοι Του «*πάτερ, οὗς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ κάκεινοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμήν*» (Ἰω. 17, 24). Ἡ δόξα Του στὴν μέλλουσα ζωὴ δὲν θὰ ἀποκαλυφθεῖ σὲ φθαρτὴ γῆ οὔτε σὲ ἀνθρώπινα σώματα, τὰ ὅποια λιώνουν, ἀλλὰ σὲ μία δημιουργία ἀκήρατη καὶ ἀγέραστη, μὲ τόση λαμπρότητα, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφραστεῖ μὲ τὸν ἀνθρώπινον λόγον (Μ.Ρ.Γ. 59, 85). Ὁ ἅγιος πατὴρ τονίζει ὅτι δὲν ἔχει νόημα ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ, ἐὰν δὲν ἐπιτευχθεῖ ἡ θέα τοῦ Θεοῦ. Ὡς ἀπόδειξη προσκομίζεται τὸ ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς θέας τοῦ ἡλίου, ὁδηγεῖ στὸν θάνατον. Συνεπῶς ἡ στέρησις τοῦ φωτὸς τοῦ Θεοῦ, ὁδηγεῖ σὲ χειρότερα παθήματα. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν βλέπει τὸ φῶς τοῦ Κυρίου, δὲν θὰ μεταβεῖ ἀπλῶς στὸ σκοτάδι, ἀλλὰ συνέχεια θὰ καίγεται στὸ πῦρ τῆς κολάσεως καὶ θὰ τρίζει τὰ δόντια του (Μ.Ρ.Γ. 59, 86). Γι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος συνιστᾷ τὴν νήψη καὶ τὴν ἐργήγορση, ὥστε ὅλοι νὰ ἀπολαύσουν τὰ ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου καὶ νὰ ἀποφύγουν τὴν αἰώνια κόλαση.

Ἀξίζουν στὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ ἀναφερθοῦν οἱ ἀντιλήψεις τοῦ ἱεροῦ πατρὸς γιὰ τὴν κόλαση. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ρίχνεται σ' αὐτὴ, μένει μονίμως (ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι ριζικὰ ἀντίθετος μὲ τὴν Ὀριγένεια ἄποψη τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων) καὶ κανένας δὲν θὰ ἐξαιρεθεῖ, εἴτε εἶναι πατέρας, εἴτε εἶναι μητέρα, εἴτε εἶναι ἀδελφός. Αὐτὸ τονίζεται ἰδιαιτέρως στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ὁ Ψαλμωδὸς ἀναφέρει ὅτι «*ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος;*» (Ψαλμ. 48, 8) καὶ ὁ Ἰεζεκιὴλ λέει ὅτι ἀκόμη καὶ ἂν περάσουν οἱ τρεῖς σπουδαῖοι ἄνδρες Νῶε, Ἰὼβ καὶ Δανιὴλ, δὲν θὰ μπορέσουν νὰ σώσουν ἀπὸ τὴν αἰώνια κόλαση τοὺς υἱοὺς καὶ τὶς θυγατέρας «*ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, Νῶε καὶ Δανιὴλ καὶ Ἰὼβ, ...οὐ μὴ ρύσωνται υἱοὺς οὐδὲ θυγατέρας*» (πρβλ. Ἰεζ. 14, 14· 18). Κατὰ συνέπειαν ὡς μοναδικὴ προστασία προβάλλει ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀγαθῶν ἔργων, χωρὶς τὴν ὁποία δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ σωτηρία. Ἡ ὁμιλία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου κλείνει μὲ δοξολογία πρὸς τὸν Τριαδικὸ Θεό.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος»

Οί θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες

Πολλές φορές καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔρχονται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας γνώμες καὶ ἀπόψεις γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς προσωρινότητας ἢ διαχρονικότητας τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐτσι ἀκούγεται νὰ λέγεται ἢ νὰ γράφεται ὅτι «οἱ ἱεροὶ κανόνες δὲν ἔχουν διαχρονικὴ ἰσχὺ. Διαχρονικὴ ἰσχὺ ἔχουν μόνο οἱ ὅροι ὡς δόγματα τῆς Ἐκκλησίας» (Πρβλ. Ε.Σ. στὸ περιοδ. «Ἐνορία», τῆς 10-9-2007).

Γιὰ νὰ θέσουμε τὰ πράγματα στὴν πραγματικὴ τους θέση, πρέπει ἐν πρώτοις νὰ διευκρινίσουμε, τί ἐννοοῦμε, ὅταν λέμε κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Κανόνες, λοιπόν, τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐκεῖνες οἱ διατάξεις, ὑποδείξεις, ἐντολές κ.τ.τ., οἱ ὁποῖες θεσπίστηκαν ἢ ἐπικυρώθηκαν ἀπὸ μία ἢ περισσότερες Οἰκουμενικὲς Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ αὐτὲς οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι ἐκπροσωποῦν τὴν καθόλου Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ καὶ οἱ ὅροι ἢ οἱ κανόνες πὺ θεσπίστηκαν ἀπὸ αὐτὲς λέγονται κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλες οἱ ἄλλες διατάξεις πὺ θεσπίστηκαν ἀπὸ μία τοπικὴ Ἐκκλησία διὰ τῆς τοπικῆς συνόδου της, ἢ ἀπὸ ἓνα ἀκόμη καὶ μεγάλο ἐκκλησιαστικὸ ἡγέτη καὶ δὲν ἐπικυρώθηκαν ἀπὸ μία τουλάχιστον Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, δὲν μποροῦν νὰ λέγονται κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ πολὺ - πολὺ νὰ λέγονται κανονιστικὲς διατάξεις ἢ κανονισμοὶ τῆς τάδε τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ τονισθεῖ, ὅτι οἱ κανόνες, οἱ ὁποῖοι θεσπίστηκαν ἀπὸ μία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο εἶναι ἀλάθητοι καὶ τὸ κῦρος τους εἶναι καθολικὸ καὶ ἀπόλυτο, γιὰ τὸ λόγο ἀκριβῶς, ὅτι καὶ ἡ Οἰκουμε-

νικὴ Σύνοδος εἶναι ἀλάθητος, πᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν συμβαίνει ὅπωςδήποτε καὶ μὲ ὅποιαδήποτε ἄλλη σύνοδο ἢ μὲ κάποιον ἔστω καὶ μεγάλο πατέρα τῆς Ἐκκλησίας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ὅτι δηλ. οἱ κανόνες μιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι ἀλάθητοι, καθότι στηρίζονται καὶ στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ θεσπίζονται ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ὀνομάζονται καὶ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἐπὶ πλέον καὶ θεῖοι.

Αὐτοί, λοιπόν, οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν διαχρονικὴ ἰσχὺ μέσα στὴν Ἐκκλησία, ἐφ' ὅσον δὲν καθορίζεται κάτι τὸ διαφορετικὸ μέσα στὸ κείμενό τους. Αὐτὴ ἡ διαχρονικὴ ἰσχὺ τους δὲν σημαίνει, ὅτι καταργεῖται, ἐπειδὴ κάποια τοπικὴ Ἐκκλησία ἢ κάποιος ἱεράρχης ἢ καὶ κάποιος ἀπλὸς πιστὸς δὲν ἐφαρμόζει πιστῶς καὶ ἀκριβῶς ἓνα ἢ περισσότερους κανόνες. Ἄλιμονο ἂν καταργούσαμε τὸ «οὐ φονεύσεις» ἢ τὸ «οὐ μοιχεύσεις», ἐπειδὴ μερικοὶ ἢ πολλοὶ ἄνθρωποι φονεῦουν ἢ μοιχεύουν.

Ἐπίσης αὐτὴ ἡ διαχρονικὴ ἰσχὺ τους δὲν καταργεῖται, ὅταν νομίζει μία Ἐκκλησία, ὅτι πρέπει νὰ ἀνασταλεῖ προσωρινῶς ἡ ἰσχὺς ἐνὸς κανόνα, προκειμένου νὰ προφυλάξει ἢ νὰ ἀνορθώσει ἢ νὰ σώσει ἓνα ἢ περισσότερα μέλη της ἀπὸ κάποια μεγαλύτερη ἢ μικρότερη πτώση τους καὶ νὰ τὰ ἐπαναφέρει ἢ νὰ τὰ ὀδηγήσει στὴν Ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία καὶ στὴν κανονικὴ τάξη. Τότε ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰ ἀρμόδια ὄργανά της ἐφαρμόζει τὸ μέτρο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας, χωρὶς νὰ καταργεῖ τὸ κῦρος τῶν κανόνων καὶ τὴ διαχρονικὴ τους ἰσχὺ.

Ἐτσι, λοιπόν, οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες

προσωρινοὶ ἢ διαχρονικοὶ

Τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Μπούμη Ὁμοσ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ἔχουν καὶ διατηροῦν τὴ διαχρονικὴ τους ἰσχὺ. Ἀλλίμονο, εἴαν κάθε φορά πού δέν μᾶς «κάνει», ἢ δέν μᾶς «πάει», ἕνας ἢ πολλοὶ κανόνες τὸν παραμερίζαμε καὶ στή θέση του θεσπίζαμε ἕνα ἄλλο κανόνα πού θά ἦταν στὰ μέτρα μας. Τότε ἢ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία θά διεσπᾶτο σέ ἐπὶ μέρους ομάδες, ἀνάλογα μὲ τοὺς ἐπίδοξους ἢ ὑπάρχοντες ἡγέτες. Ἀλλὰ καὶ στήν περίπτωση τῆς μὴ διασπάσεως, πρᾶγμα ἀπίθανο, θά ἔπανε νὰ λέγεται Χριστιανικὴ ἢ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, καὶ θά ἔπαιρνε διάφορες προσωινιές καὶ ἐπίθετα, ὅπως Λουθηρανικὴ, Καλβινικὴ ἀνάλογα μὲ τοὺς εἰσηγητές ἢ τοὺς ἀρχηγέτες τῶν νεωτεριστικῶν κανονιστικῶν διατάξεων καὶ κινήματων. Φυσικά, ὅταν λέμε ὅτι οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες

ἔχουν καὶ διατηροῦν τὴ διαχρονικὴ τους ἰσχὺ καὶ δύναμη δέν ἰσχυρίζομαστε ὅτι ἔχουν καὶ αἰώνια ἰσχὺ καὶ ἐφαρμογή. Οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες ἰσχύουν γιὰ τὴ ζωὴ αὐτὴ, τὴν ἐπίγεια. Δέν ἰσχύουν γιὰ τὴν ἄλλη, τὴν οὐράνια ζωὴ. Οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἰσχύουν καὶ ὑπάρχουν στή ζωὴ αὐτὴ, γιὰ νὰ ὀδηγοῦν καὶ νὰ βοηθοῦν τὰ μέλη Τῆς στήν ἀπόκτηση τῆς οὐράνιας βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ δέν σημαίνει, ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες δέν διατηροῦν τὸ κῦρος τους καὶ τὴν ἀuthεντία τους αἰωνίως, ἐσαεὶ, ὅπως καὶ τὰ δόγματα καὶ οἱ ὅροι τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ δέν θά εἶναι ἀπαραίτητα, ἢ μᾶλλον δέν θά μᾶς χρειάζονται, γιὰ νὰ εἴμαστε ἐνωμένοι στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ συμμετέχουμε στή δόξα Αὐτοῦ.

Κυκλοφόρησε τὸ 4ο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ ΠΑΡΑΔΟΣΗ πού ἴδρυσε τὸ 1977 ὁ αἰμίμηστος συγγραφέας Γιάννης Χατζηφώτης. Τὸ περιοδικὸ ἐπανεκδίδεται ἀπὸ τὴν Ἀστικὴ Μὴ Κερδοσκοπικὴ Ἐταιρεία ΕΥΤΕΡΠΗ τῆς ὁποίας ὁ Γιάννης Χατζηφώτης ὑπῆρξε ἰδρυτὴς – ἐταῖρος.

Τὸ περιοδικὸ πραγματεύεται θέματα παράδοσης, λαογραφίας, θεάτρου, ἀγιολογίας, μουσικῆς καὶ μουσικολογίας, τεχνῶν, τεχνολογίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἱστορίας καὶ ἀρχαιολογίας, ἀφιερῶματα σέ μνημεῖα, Μονές καὶ στὸ Ἁγιον Ὄρος, συνεντεύξεις ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν γραμμάτων, θέματα περιβάλλοντος καὶ εὐρωπαϊκῆς ἔνωσης πού σχετίζονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μὲ τὸν πολιτισμὸ, καὶ γενικὰ ζητήματα πού ἀπτονται τῆς ὑλικῆς καὶ ἄυλης πολιτιστικῆς κληρονομιάς.

Ἡ ἐτήσια συνδρομὴ (6 τεύχη) κοστίζει 20€ γιὰ τοὺς ἰδιῶτες καὶ 40€ γιὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα (Ἱερές Μονές, Ἱερές Μητροπόλεις κ.λπ.). Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν στοὺς συνδρομητὲς τοῦ περιοδικοῦ μποροῦν νὰ στείλουν τὴ συνδρομὴ τους μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στήν Ἀστικὴ Μὴ Κερδοσκοπικὴ Ἐταιρεία ΕΥΤΕΡΠΗ, Σοφοκλέους 5, 10559, Ἀθήνα (μὲ τὴν ἔνδειξη «γιὰ τὸ περιοδικὸ ΠΑΡΑΔΟΣΗ» καὶ συμπληρωμένο τὸ ὀνοματεπώνυμό τους, τὰ στοιχεῖα τῆς δ/νσῆς τους καὶ τηλέφωνο ἐπικοινωνίας).

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ!

Μέ τά χρώματα τῆς οἰκογένειας

Διαπιστώνουμε ὅτι τὸ θέμα οἰκογένεια χρωματίζει τίς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, ὅταν μάλιστα ἀναφέρεται στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται τήν οἰκογένεια ὡς μικρή ἐκκλησία καί ἐπιφυλάσσει γιά τὸν ἑαυτό της τὸ ρόλο τῆς μεγάλης οἰκογένειας. Εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι τὸ ἐκκλησιαστικό μοντέλο εἶναι, ἂν μου ἐπιτρέπετε τὴν ἔκφραση, «οἰκογενειακό-οἰκογενειοκρατικό». Ἐὰν ἀναλύσουμε λίγο πιὸ πολὺ αὐτὴ μας τὴ σκέψη μὲ λίγες ἐπιγραμματικές φράσεις.

Προβάλλουμε τὴν ἄποψη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Πατέρας· Υἱὸς εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ· ἡ Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται ὡς «Μήτηρ Ἐκκλησία». Ἡ Παναγία μας δὲν εἶναι μόνο Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ μητέρα ὄλων μας. Ὁ ἱερεὺς χαρακτηρίζεται ὡς πατήρ, ἡ ἡγουμένη ὡς μητέρα καὶ ἡ πρεσβυτέρα καλεῖται στὴ Ρωσία μητερούλα. Βρισκόμαστε πράγματι μπροστά σ' ἕναν «οἰκογενειακό ἀστερισμό» ὅταν θελήσουμε νὰ περιγράψουμε τίς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν σχέσεις μέσα στήν Ἐκκλησία. Ἐξάλλου, ὄχι τυχαία, καλούμεθα ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές ἐν Χριστῷ, μὲ πρωτότοκο ἀδελφὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, ὁ ὁποῖος ὡς ὁδὸς μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς τὸν Πατέρα. «Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ» (Ἰωάννου 14,6). Ἔτσι ἐντασσόμαστε ὅλοι στὴ μεγάλη οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ ἐναλλασσόμενοι σὲ ποικίλους καὶ διαφόρους οἰκογενειακοὺς ρόλους. Μοναδικό μας μέλημα εἶναι νὰ κάνουμε τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα, πὺν συνιστᾶ προϋπόθεση αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐνταξῆς. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας εἶπε: «ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μητέρα ἐστί» (Ματθαίου 12, 50).

Ἐνορία, τὸ μέγα ζητούμενο

Ἐὰν δοῦμε τώρα τὰ πράγματα καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐνορίας. Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια, ἡ ζωὴ τῆς Ἐνορίας ἀπασχολεῖ ὀλοένα καὶ πιὸ ἐντονα πιστοὺς, ποιμένες, διοικοῦσα Ἐκκλησία. Πολλὲς προσπάθειες γίνονται σὲ πρακτικὸ καὶ θεωρητικὸ ἐπίπεδο γιά νὰ μπορέσει ἡ Ἐνορία νὰ λειτουργήσει κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται στὸν χαρακτηρισμὸ της ὡς ζωντανοῦ κυττάρου τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πὺν προδικάζουν τὸ θάνατό της καὶ πολλοὶ πάλι ἐκεῖνοι πὺν ἐλπίζουν στὴν νεκρανάστασή της καὶ ἄλλοι τόσοι ὅσοι πιστεύουν στὴν ὑπάρχουσα ζωντανὴ παρουσία της. Οἱ διαπιστώσεις καὶ οἱ προσδοκίες αὐτὲς εἶναι προφανῶς θέμα διαφοροτικῶν ἐκτιμήσεων. Ἐνα πάντως εἶναι βέβαιο, ὅτι κανέναν δὲν ἀφήνει ἀδιάφορο ἡ μορφή καὶ οἱ λειτουργίες πὺν ἔχει νὰ ἐκπληρώσει ἡ Ἐνορία σήμερα.

Ὅρισμένοι φθάνουν ἀκόμα νὰ προτείνουν σύγχρονες προσαρμοστικές ἀλλαγές μὲ τὴν κινήτοποίηση τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου καὶ τὴν καθιέρωση τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν Κληρικολαϊκῶν Συνελεύσεων στῆς Ἐνορίες.

Πρὶν ὅμως ἀναλάβουμε τὴν ἀξιέπαινη προσπάθεια νὰ κάνουμε τὴν Ἐνορία μας μῖα οἰκογένεια, εἶναι καλὸ νὰ δοῦμε σὲ ἀδρές γραμμὲς τὸ ποιμαντικὸ ἔργο πὺν ἐπιτελεῖται σ' αὐτὴν τὴν Ἐνορία καὶ τὸ στόχο του.

Ἐνοριακό ποιμαντικὸ ἔργο

Τὸ νὰ μιλήσει κανεὶς γιά τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐνορίας εἶναι κάτι πὺν δὲν ἔχει τέλος. Αὐτὸ τὸ ἔργο ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν μεγάλων καὶ καλῶν συνάμα ἔργων καὶ ἀπαιτεῖ πολλὴ δουλειὰ γιά νὰ πραγματοποιηθεῖ. Ἐνα ἔργο, πὺν σκοπὸ ἔχει νὰ οἰκοδομήσει τὴν Ἐκκλησία σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο καὶ νὰ συμβάλει στὴ συγκρότηση τῆς μῖας ποίμνης ὑπὸ τὸν ἕνα ποιμένα. Ἐργο πολὺ σημαντικό, γιὰ αὐτὴ ἡ συγκρότηση τροχοδρομεῖ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁδηγεῖ τὸν πιστὸ ἀνθρώπο στὴ θέωση. Αὐτὸ τὸ ἔργο ἐπιτελεῖται μέσα ἀπὸ τίς τέσσερις λειτουργίες του, πὺν εἶναι λειτουργίες τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς γνωστὸν, συγκροτεῖται μὲ τὴν ἐπιτέλεση τεσσάρων λειτουργιῶν. Τῆς μαρτυρίας, τῆς λατρείας, τῆς κοινωνίας-ἐπικοινωνίας καὶ τῆς διακονίας. Αὐτὲς οἱ λειτουργίες, ὅσο καὶ νὰ διαφοροποιῶνται στῆς μορφὲς πὺν θὰ πάρουν ἐνεργοποιούμενες, δὲν αὐτονομοῦνται, δὲν λειτουργεῖ, δηλαδή, ἡ μῖα ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀλλὰ συντονίζονται, ἔτσι ὥστε ὅλες νὰ σκοπεύουν στὸν ἕνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ πὺν ἀναφέρθηκε.

“Ό,τι γίνεται στην Έκκλησία γίνεται για την Έκκλησία. Για να αισθανθούν οι άνθρωποι ότι γίνονται Έκκλησία, ότι ανήκουν στην Έκκλησία, ότι συνάγονται σ’ αυτή τη νέα μονάδα και ό,τι τους παρέχεται, έχει την πηγή του σ’ αυτόν τον νέο τρόπο διαχείρισης, που οφείλεται στη φανέρωση της Οικονομίας του Θεού στον κόσμο.

Ξαφνικά, οι άνθρωποι συνειδητοποιούν, ότι δεν είναι ριγμένοι και χαμένοι σ’ ένα κόσμο άσχετο και κενό νοήματος, όπως όρισμένοι ευαγγελίζονται: ανήκουν σέ μία καινή ανθρωπότητα, που συνάγεται και συγκεντρώνεται περι τον ένα Ποιμένα και Σωτήρα Θεό· βρίσκονται στην περιφέρεια ενός κύκλου που όσο πλησιάζουν προς τó κέντρο του τόσο προσεγγίζουν ó ένας τον άλλο περισσότερο, για να γίνουν τελικά όλοι ένα, ένα μέ τον ένα Θεό.

Αυτό τó σπουδαίο έργο έπιτελείται, λοιπόν, και σέ επίπεδο ένοριακό και χαρακτηρίζεται ως ποιμαντικό ένοριακό έργο.

Ένεργός ένορίτης

Αυτό τó έργο, σκοπεύει κυρίως να συναξει τους ένορίτες στην ένορία. Οί ένορίτες μιάς ένορίας αποτελούν, για να μιλήσουμε μέ τó καθιερωμένο λεξιλόγιο, τó ποίμνιο τής ένορίας. Σύμφωνα μάλιστα μέ μία έμφαση που δίδεται τελευταία στή διαποίμανση, αυτό τó ποίμνιο αποτελεί και τó κέντρο στό όποιο έπικεντρώνεται τó ποιμαντικό έργο τής Έκκλησίας, καθότι έχουμε να κάνουμε

περισσότερο μέ μία Ποιμνιοκεντρική Ποιμαντική αντί τής μέχρι πρό τίνος άσκουμένης Ποιμνιοκεντρικής Ποιμαντικής μέ κέντρο τον Ποιμένα. Αυτή ή νέα όπτική δέν παραθεωρεί τον Ποιμένα, ó όποιος παραμένει ó κύριος μοχλός και συντονιστής του ποιμαντικού έργου.

Άρχίζει, όμως, να δίνει μεγαλύτερη σημασία στους ποιμνιόμενους. Ό ποιμένας ούτως ή άλλως έχει τή σημασία που του δίδει ó ίδιος ó θεσμός τής Έκκλησίας. Ό ποιμνιόμενος ένορίτης άρχίζει να γίνεται πόλος ένδιαφέροντος έκ μέρους τής ποιμνιούσης Έκκλησίας, ή όποία ένδιαφέρεται πλέον για μία ένεργό συμμετοχή του ένορίτη στό ποιμαντικό έργο. Παλαιότερα ή και σήμερα ακόμα παρατηρούμε μία παθητική συμμετοχή στα έργα τής Έκκλησίας. Στόχος αυτής τής νέας όπτικής

είναι ó ένεργός ένορίτης, ó συνειδητοποιημένος ένορίτης ó όποιος δέν άπολαμβάνει άπλώς τή ζωή τής ένορίας, αλλά καλείται να συμβάλει και να προσφέρει σ’ αυτήν.

Έχοντας καρπωθεί τους άγαθούς καρπούς τής Έκκλησίας, έπιθυμεί και αυτός να προσφέρει σέ όλο τó φάσμα του ένοριακού ποιμαντικού έργου. Μία τέτοια άσφαλώς ένσυνείδητη συμμετοχή στό ποιμαντικό έργο τής ένορίας άποτελεί καρπό βαθμιαίας άναπτύξεως έπί προσωπικού έπιπέδου των ένοριτών, μιάς στάσεως ζωής ως προς τήν Έκκλησία, τήν ένορία και τó έργο τής.

Σά στό σπίτι μας

Έκείνο που χρειάζεται είναι στην ένορία μας να νιώσουμε σά στό σπίτι μας. Να έπεκτείνουμε τς καλές σχέσεις που καλλιεργούμε στην οικόγένειά μας μέ όλους τους συνενορίτες μας. Οί χαρές και οί λύπες τους να γίνουν δικές μας και οί δικές μας να γίνουν δικές τους. Τά δικά μας τά περισσεύματα να συμπληρώνουν τς έλλείψεις τους. Οί έγνωιες τους να γίνουν έγνωιες δικές μας. Η άγάπη, έτσι όπως τήν περιγράφει ó άπ. Παύλος στόν ύμνο τής άγάπης στην Α’ προς Κορινθίους έπιστολή του, να γίνει καθημερινή πράξη. Η έπιταγή του Κυρίου «άγάπησεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν» άς γίνει «άγάπησε τήν ένορία σου σαν τήν δική σου οικόγένεια» έτσι ώστε και ή ένορία να γίνει μία οικόγένεια. Γένοιτο!

Ἐκκλησία Χριστοῦ

Τὴν Ἐκκλησία, ὡς θεοσύστατο καὶ θεοκίνητο καθίδρυμα, περιβάλλει ὁ Κύριος μετὰ δύναμη ἀθάνατη καὶ τὴν ἀνακηρύσσει κυρίαρχη στοὺς αἰῶνες. Ἔτσι, Ἐκείνη, ἔρχεται στὸν κόσμο γιὰ νὰ τὸν σώσει ἀπὸ τὶς κάθε εἴδους πτώσεις του καὶ νὰ τοῦ δώσει ἐλπίδα, ἀγιασμό καὶ ὀρθὸ προορισμὸ στὴν ζωὴ του. Στὰ πειράματα τῆς κοινωρίας γιὰ νὰ βρεθεῖ τὸ καλύτερο αὔριο, ἐλευθερώνει ἡ Ἐκκλησία κάθε δύναμή Της καὶ ἀπευθύνεται πλέον δυναμικὰ σὲ κάθε ἀνήσυχτο ἄτομο καὶ τὸ ζωντανεύει. Τὰ διάφορα ναρκωτικὰ κάνουν τὴν ζημιὰ τους ὄχι μόνο σ' αὐτοὺς ποὺ λέγονται ναρκομανεῖς ἀλλὰ στὸν καθένα μας, γιατί μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ ζοῦμε ἕνα λήθαργο ἐπικίνδυνο καὶ ὀλέθριο. Μόνη ἀντίσταση στὴν ναρκωμένη κοινωρία μας ἔχει ἀπομείνει ἡ Ἐκκλησία μας.

Μετὰ τὴν δύναμη καὶ τὴν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, αὐτὸ ποὺ συγκροτεῖ τὸν θεσμό τῆς Ἐκκλησίας (Τρίτο στιχερὸ Ἑσπερινοῦ Κυριακῆς Πεντηκοστῆς), Ἐκείνη ζεῖ καὶ παραμένει ὡς στῦλος τῆς ἀλήθειας (Α' Τιμ. γ' 15), ἔτοιμη γιὰ νὰ νικήσει καὶ ὄχι νὰ νικηθεῖ, ἀπὸ τὰ πνεύματα τοῦ κακοῦ, ποὺ πάντα καὶ παντοῦ ὑπάρχουν. Στὴν πεισματώδη αὐτὴ πάλη Της δὲν χρησιμοποιεῖ μέσα κοσμικὰ γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ. Δὲν ἐξαπολύει πολέμους καὶ ἀκαταστασίες. Δὲν θέτει σὲ ἐνέργεια γιὰ τὴν ἄμυνά Της τὴν ἀντεκδίκηση. Δὲν ἀντιτάσσει σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονες γιὰ νὰ ἀποκρούσει τὶς πνευματικὲς καταδρομὲς τοῦ λεγόμενου κόσμου τῶν σοφῶν καὶ διανοούμενων ἢ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὰ δικά Της ὄπλα, ἐκεῖνα ποὺ νίκησαν αὐτοκράτορες καὶ αἰμοβόρους ἡγετίσκους, ποὺ ἔγιναν οἱ ἀληθινὲς ἀσπίδες Της, εἶναι τὰ μυστήρια. Οἱ πράξεις Της, δηλαδή, ποὺ μετὰ τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀγιάζει τὰ παιδιά Της καὶ ἐκεῖνα πάντα «ὀπλοφοροῦν» καὶ νικοῦν. Ὅπως τὴν θάλασσα δὲν τὴν ἐπηρεάζει ἡ βροχὴ ἔτσι καὶ τὸν χριστιανικὸ κόσμο, ποὺ τὸν νοσηματίζει ἡ Ἐκκλησία, ἡ βροχὴ τῶν διωγμῶν (κάθε μορφῆς) τὸν ἀφήνει ἀνεπηρέαστο, «ἀδιάβροχο». Δὲν φοβοῦνται γιὰ τίποτε οἱ χριστιανοὶ γιατί μετὰ τὸ

Τοῦ Πανσο. Ἀρχιμανδρίτου
Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου

μυστήριον τοῦ Ἁγίου Χρίσματος ἔλαβαν Πνεῦμα Ἅγιο καὶ χωρὶς νὰ φοβοῦνται τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων - συνεργατῶν του.

Καταλαβαίνουμε πιά τὴν χρησιμότητα τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ καὶ δράση, νοσηματίζουν καὶ ἀφθαρτίζουν τὴν ἀνθρώπινη βιωτὴ καὶ τὴν ἀπαλλάσσουν ἀπὸ κάθε πειρασμὸ ἐκκοσμικευσης ἢ καὶ ἀπογοήτευσης γιὰ τὰ ὅσα συμβαίνουν γύρω μας, ἔτσι «ἡ βίωση τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ κατεξοχὴν λαμβάνει χώρα μέσα στὰ Μυστήρια, προεκτείνεται καὶ πέρα ἀπὸ τὰ Μυστήρια, στὴν ζωὴ τοῦ πιστοῦ ἔξω ἀπὸ τὰ Μυστήρια, στὶς σχέσεις του μετὰ τοὺς ἄλλους, στὴν σχέση του μετὰ τὸν ὑλικὸν κόσμον» (Σεβ. Περγάμου κ. Ἰωάννης: «Ἡ βίωση τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας» (ἀνάτυπο), Ἀθήνα 1991, σελ. 39). Κινητήριος καὶ μόνιμη δύναμη, λοιπόν, εἶναι τὰ τῆς Ἐκκλησίας Μυστήρια. Τὸ αὔριο σίγουρα εἶναι ποσοτικὰ καλύτερο ἂν ἔχουμε ἐφόδια τὰ μυστήρια, μετὰ τὸ τῆς Θ. Εὐχαριστίας.

Οἱ ἀπληεῖς διωγμοὶ τοῦ κόσμου τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ μόνο ποὺ ἔκαναν εἶναι νὰ μᾶς κληροδοτήσουν τοὺς ἀμέτρητους μάρτυρες καὶ ὁμολογητῆς, ἀπὸ τοὺς κήρυκες τῆς νέας θρησκείας –τοὺς Ἀποστόλους– μέχρι καὶ σὲ ἡμέρες τοῦ αἰῶνα μας, ποὺ ἔγιναν ὅλοι τους «θέατρο τοῦ κόσμου» (Α' Κορ. δ' 9). Ἡ φτώχεια τῶν νεοφώτιστων ἔκαναν πλούσιους ὅλους τότε καὶ σήμερα καὶ μετὰ τὰ ποικιλόμορφα παθήματά τους ἔσπειραν καρποὺς ποὺ τοὺς θέρισαν καὶ ἐκεῖνοι τότε καὶ ἐμεῖς σήμερα. Εἶχαν σὲ ἐνεργὸ κατάσταση τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀπόλαυσαν τὸν καρπὸ του ποὺ εἶναι «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, πίστη, πραότητα, ἐγκράτεια» (Γαλ. ε' 23). Γίνεται πιά ἀντιληπτὸ τί χάνουμε ὅταν, ἂν καὶ βαπτισμένα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ ἔργα καὶ πράξεις μας ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὸν ἀυλόγυρό Της καὶ καταφεύγουμε σὲ ἐπιζήμια περιπλά-

νηση σέ χώρους πού δέν μᾶς τιμοῦν καί μᾶς ἀναισθητοποιοῦν πνευματικά.

Ἡ πατερική ὑπευθύμιση «Μὴν ξεχάσεις νὰ βλέπεις τὸν Θεό. Ἐχε στὸ νοῦ σου τὴ σωτηρία σου» (Ἀγ. Γρηγόριος Θεολόγος: ΕΠΕ 10,269), βρίσκει τὴν μόνη καὶ μόνιμη πραγμάτωσή της στὸν τρισευλογημένο ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Ἐκεῖνος, παρὰ τὰ τονιζόμενα ποικιλότροπα ἀστοχήματα τῶν λειτουργῶν Του (ὑπαρκτὰ ἢ ἀνύπαρκτα), παραμένει ὡς μόνος σωστικὸς καὶ χαρισματικὸς γιὰ κάθε πρόσωπο πού θὰ ἐνταχθεῖ συνειδητὰ σ' αὐτὸν καὶ θὰ βγεῖ νικητής, ὅπως ἡ ἀπειράριθμος χορεία τῶν Ὁσίων καὶ τῶν Ἀγίων μας.

Ὁ κόσμος μπορεῖ νὰ καταρτίζει καὶ νὰ ἐξοπλίζει τὸν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀκατάπαυστο ἀγώνα, τὸ τέλος σίγουρα δέν θὰ εἶναι ὑπὲρ του. Ὁ ἀγώνας αὐτὸς στὶς ἡμέρες μας χαρακτηρίζεται ὡς ἀγώνας ἐφεύρεσης σχημάτων πολιτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν, τεχνικῆς προόδου καταπληκτικῆς σημασίας, ἀγώνας προσέγγισης

στὸ ὑπερπέραν μὲ καύχηση τὴν ἀθεΐα. Ταυτόχρονα ἀμέτρητες ἔγιναν οἱ κάθε λογῆς αἱρετικές παραφυάδες. Ἡ δραστηριότητά τους, ἂν καὶ ἀνεξέλεγκτη, εἶναι μάταιη, γιὰτὶ παρουσιάζονται ὡς πρόβατα, εἶναι ὅμως «λύκοι βαρεῖς» (Ματθ. ζ' 15). Ἡ Ἐκκλησία παραμένει ἀήττητη ἀφοῦ «δέν τὴν καλλιεργεῖ ἀνθρώπινη δύναμη, ἀλλὰ ἡ Θεία Χάρις» (Ἀγ. Ἰωάννης Χρυσόστομος: ΕΠΕ 35,380).

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἐπαγρύπνηση τῶν πιστῶν παιδιῶν Της, εἶναι τὰ μέσα πού ἂν χρησιμοποιηθοῦν κατάλληλα θὰ φέρουν καὶ τοὺς καρπούς: μυστηριακὴ ζωὴ, ἔργα ἀγαθὰ, ἀνυπόκριτη καὶ ἐγκάρδια πίστη, ἀληθινὴ εὐσέβεια (μακριὰ ἀπὸ στεῖρους εὐσεβισμούς), θὰ φέρουν πλούσια συγκομιδὴ πνευματικῆ. Ὁ Χριστὸς παντοῦ καὶ πάντα τονώνει τὴν ἀκαταίσχυτη ἐλπίδα καὶ πίστη στὴν Ἐκκλησία Του μὲ τὰ ἴδια Του τὰ λόγια: «*Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον*» (Ἰωάν. ιζ' 33). Ἄς τὸ ἔχουμε στὸν νοῦ μας.

Πρὸς τοὺς Συνεφημέριους – ἱατροὺς τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια προσήλθαν στὶς τάξεις τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἱατροί, ἀδελφές νοσοκόμες καὶ εἰδικευμένο νοσηλευτικὸ προσωπικό. Τὸ ὑπέροχο αὐτὸ δυναμικὸ, ἔχει, κατὰ τὴν γνώμη μας, τὴν δυνατότητα θεϊκοῦ καὶ ἐνεργοῦ ρόλου, τόσο στὴν κοινωνικὴ καὶ ἱατρικὴ πολιτικὴ τῆς διοικοῦσας Ἐκκλησίας, ὅσο καὶ στὶς σχέσεις Πολιτείας - Ἐκκλησίας στὸν εὐρύτερο χῶρο τῆς ὑγείας καὶ τῶν «κοινωνικῶν» νόσων (AIDS κ.λπ.).

Πρὸς τοῦτο, προτείνουμε τὴν ἴδρυση Πανελληνίου Συνδέσμου κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἱατρῶν καὶ νοσηλευτῶν, μὲ τὸν τίτλο «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΥΡΡΟΣ Ο ΘΕΤΤΑΛΟΣ» μετὰ τὴν ἔγκριση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Γιὰ συντονισμό τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καλοῦνται ν' ἀποστείλουν ἔγ-

γραφὴ δήλωση μὲ ὄνοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, e-mail, τηλέφωνο, Ἱ. Μητρόπολη πού ἀνήκουν καὶ ὅτι συμφωνοῦν γιὰ τὴν ἴδρυση τοῦ προτεινόμενου Συνδέσμου, στὴν διεύθυνση:

Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη
Δανιὴλ Σάπικα, εἰδ/νο γενικὸ ἱατρό.
Τηλέφωνο: 210-76.45.781
καὶ κινητό: 6977-28.57.66
Γιὰ ταχυδρομικὴ ἀποστολὴ:
Ταχυδρομικὴ θυρίδα 18.086
Ἀθήνα 11610

Ὅταν συγκεντρωθοῦν τὰ ὀνόματα ἀπὸ ὅλες τὶς Ἱ. Μητροπόλεις, τότε θὰ συνταχθεῖ ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδο, πού θὰ κληθοῦν νὰ συνυπογράψουν ὅλοι οἱ δηλώσαντες συμμετοχῇ.

Μετὰ ἀδελφικῶν ἐν Κυρίῳ ἀσπασμῶν
Ἀρχιμανδρίτης Δανιὴλ Ε. Σάπικας

ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

Αὐτὴ τὴ φορά θὰ ἀφήσω νὰ μιλήσουν ἄλλοι. Καὶ πρῶτα ἓνας κληρικός πού γράφει μὲ λιτότητα:

«Σήμερα βλέπουμε ὅτι στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχει μία χαλαρότητα καὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξουν μερικές ἀλλαγές ὡς πρὸς τὴ δομὴ της. Ὡς νέος ἱερέας θὰ τὸ ἤθελα αὐτό». Προφανῶς μιᾶ γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ ἀλλαγὴ νοοτροπιῶν, ἐνώνοντας τὴ φωνὴ του μὲ ἐκείνη πολλῶν ἄλλων. Καὶ προσθέτει ὡς ποιμαντικὴ πρόταση: «Νὰ ὑπάρχει ἐπικοινωνία μεταξύ

θολογία αὐτὴ θὰ ἀντανაკλᾶται καὶ πρὸς τὰ ἔξω, ὡς ποιμαντικὴ ἀνεπάρκεια. Καί, ἀντίθετα, ὅσο ὁ τρόπος πού λειτουργοῦμε ὡς σῶμα ἐκφράζει τὴν Ἀλήθεια, τόσο καὶ ἡ ποιμαντικὴ μας δράση θὰ εἶναι πειστικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ.

Τὴ σύνδεση αὐτὴ εἶχε διατυπώσει εὐστοχα πολὺ καιρὸ πρὶν ὁ μακαριστὸς π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος. Παραθέτω ἓνα ἐκτενές ἀπόσπασμα στὸ ὁποῖο θίγει ζητήματα ὅπως ἡ μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τῆς κοινωνίας, ἡ ἀξιοποίηση τῶν λαϊκῶν, ἡ ἐπιμόρφωση τῶν κληρικῶν, ἡ ἀλλαγὴ νοοτροπίας κ.ἄ:

«Διὰ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ποικίλων ποιμαντικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται μὲ τὴν διαφοροποίησιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, πρέπει ἡ Ἐκκλησία μας νὰ λάβῃ οὐσιαστικὰ μέτρα. Ἡ κοινωνία μας διαφοροποιεῖται συνεχῶς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σημειώνωνται ριζικαὶ ἀλλαγαὶ καὶ εἰς τὸν τρόπον σκέψεως, τὴν συμπεριφορά, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα τῶν ἀνθρώπων. Τὴν ἐπίδρασιν αὐτὴν δέχονται ἀκόμη καὶ οἱ ἐργᾶται τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ποιμένες καί,

εἰδικώτερον, οἱ ἐφημέριοι τῶν ἐνοριῶν. Καὶ ὁμως καλοῦνται νὰ δώσουν μαρτυρίαν τῆς προσωπικῆς των πίστεως, νὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῆς κλήσεώς των, μάλιστα εἰς καταστάσεις συνεχῶς μεταβαλλομένης. Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι δὲν δύνανται νὰ στηριχθοῦν εἰς τὰς γνώσεις τοῦ παρελθόντος...

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς βάσιν τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν, νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἐνότητα ὅλων τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι εἰς τὴν διάσπασιν των... Ἡ ποιμαντικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀσκοῦνται μακρὰν τῆς θε-

Εὐλόγησον τὸ δακτυλοθέσιον τοῦτο εὐλογίαν οὐράνιον

τῶν νεονύμφων καὶ τοῦ ἱερέα ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ νὰ κατανοήσουν αὐτὸ πού γίνεται».

Γιατί δὲν ἔχουμε ἀναπτύξει αὐτὴ τὴν ποιμαντικὴ ἐπικοινωνία; Καὶ γιατί ὕστεροῦμε στὶς νοοτροπίες καὶ στὶς δομές μας, σὲ σημεῖο πού δυσκολευόμαστε ἀρκετὰ συχνὰ καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι; Σὲ πρόσφατὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐκδήλωση ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος μιλώντας πρὸς κληρικούς ἔδωσε μία θαυμάσια ἀπάντηση, τὴν ὁποία καταγράψω ἐν περιλήψει:

«Ἡ Ἐκκλησία μας, ἀδελφοί μου, ἐπὶ αἰῶνες ὀλόκληρους βασίστηκε στὴν τελετουργία. Ἀλλὰ τώρα ἡ ἐποχὴ μας τῆς ζητᾶ καὶ ἄλλα, νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὸ ναό. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἔχει μάθει ἀκόμα αὐτὴ τὴ νέα περπατησιά».

Νὰ τὸ μυστικὸ καὶ ἡ αἰτία, ὅπου χαρακτηριστικὰ συμπλέκονται ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ μὲ τὴν πρὸς τὰ ἔξω δράση. Δὲν γίνεται ἀλλιῶς, εἶναι νομοτελειακό. Στὸ βαθμὸ πού πάσχει ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ καὶ ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας ἡ πα-

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ
thermosv@otenet. gr.

ολογίας... Ἄκόμη καὶ ἡ ἄσκησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως εἶναι λειτουργία ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς θεολογίας καὶ τῆς ποιμαντικῆς τῆς Ἐκκλησίας μας· δέν κινεῖται, συνεπῶς, εἰς ἐπίπεδον κοσμικῆς «κυβερνητικῆς»...

Ἐχει τόσον πολὺ διαφοροποιηθῆ τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα περὶ Ἐκκλησίας, ὥστε εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ κατανοηθοῦν ἀπλὰ ἐκκλησιολογικὰ ἀλήθειαι ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ ἔντονα θρησκευτικὰ ἐνδιαφέροντα: ὅτι ἡ Ἐκκλησία δρᾷ πάντοτε μέσῳ τῶν μελῶν Της, μέσῳ ὄλων τῶν μελῶν Της...

Μὲ εἰδικὰ μαθήματα πρέπει νὰ ἀναπτύσσεται ἡ ποιμαντικὴ ἱκανότης τῶν κληρικῶν μὲ σκοπὸν τὴν φροντίδα τοῦ ἐπὶ μέρους πιστοῦ, τὴ συγκρότησιν καὶ λειτουργίαν ποικίλων ὁμάδων, ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ καλλιεργοῦνται καὶ θὰ ἀξιοποιοῦνται τὰ ἐπὶ μέρους χαρίσματα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας... Πρέπει νὰ ἀναπτυχθοῦν αἱ ἱκανότητες τοῦ κληρικοῦ διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἡγεσίας εἰς τὸ ποιμαντικὸν ἔργον, διὰ τὴν ὀρθὴν ἱεράρχησιν, τῶν καταλλήλων προγραμματισμῶν τῶν ἐπὶ μέρους δραστηριοτήτων, τὴν στρατολόγησιν, ἐκπαιδεύσιν καὶ ἀξιοποίησιν χαρισματικῶν δυνάμεων ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας...

Οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποκλείσῃ τὴν συμμετοχὴν ἐνὸς μέλους εἰς τὴν ὅλην εὐθύνην τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σώματος: διότι πῶς θὰ ἠδύνατο διαφορετικῶς νὰ βιώσῃ τὸ «ἀλλήλων μέλη» ἢ νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ ἰδικὸ του χάρισμα, κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ;

Δέν δυνάμεθα νὰ ἀποξενώσωμε τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς, ὅμως, πολλάκις, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἔχει ἐναπομείνει εἶναι ἡ συμμετοχὴ του εἰς τὴν οικονομικὴν εὐθύνην καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ μὴν εἶναι τοῦτο ἀρκετόν· δι' αὐτὸν τὸν λόγον δημιουργεῖται ἀντίδρασις. Ἄλλὰ ἐὰν ἀποξενώσωμε τὸν λαὸν καὶ ἀπὸ τὴν τελευταίαν του δυνατότητα συμμετοχῆς εἰς τὴν ποιμαντικὴν τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐνισχυθῆ ἐντὸς του ἡ ἀποψις τῆς ταυτίσεως τῆς ποιμαντικῆς μὲ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο θὰ συντελέσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἄμβλυνσιν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ μας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον

διὰ περισσότερον συντονισμένην ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Δι' αὐτὸ καὶ ὅλαι αἱ προσπάθειαι τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς αὐτὸ ἀποβλέπουσι: εἰς τὴν πλήρη ἀποξένωσιν τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τὴν εὐθύνην διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας.

...Πρέπει νὰ ἀποκτήσουν οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ... νὰ ἀντιληφθοῦν δηλαδὴ ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι ἀποτελοῦν μέλη αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ δέν τοποθετοῦνται ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἡ διάκρισις τῶν χαρισμάτων εἶναι διάκρισις διακονίας καὶ ὄχι ὄντολογικὴ διάκρισις... εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ ὑπάρχουν σήμερον κληρικοὶ καὶ μάλιστα ἀπόφοιτοι τῶν θεολογικῶν μας σχολῶν οἱ ὅποιοι εὐχονται κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν «ὑπὲρ τῶν παρακολουθούντων», ὡσὰν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ νὰ ἦτο θεατῆς, ἀμέτοχος εἰς τὰ τελούμενα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

...Ὁ σύγχρονος «ἐνορίτης» τῶν μεγαλουπόλεων δέν δύναται νὰ «ἀνακαλύψῃ» ἢ νὰ βιώσῃ αὐτὰ τὰ πρωταρχικὰ γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ μεγάλας ἐνορίας. Ἀντιθέτως δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὅλα αὐτὰ καλλιεργοῦνται εἰς τὰς ποικιλιώτους αἰρέσεις. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρω ὅτι ἐκάστη χιλιαστικὴ κοινότης ἀποτελεῖται ἀπὸ 100 περίπου ἄτομα... ἐὰν τὰ μέλη αὐξηθοῦν, τότε δημιουργεῖται νέα «κοινότης». (Ποιμαντικὴ μαρτυρία, 1985, σ. 36-38, 42-43, 58-59, 61).

Τὴ σημαντικὴ παρατήρησις πῶς ἡ ἀποξένωσις τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τὴν εὐθύνην διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ στόχο τῶν ἐχθρῶν τῆς! Καὶ πόσο ταυτιζόμεσθε ἄθελά μας μὲ αὐτοὺς ὅταν ἐνισχύουμε τὸν κληρικαλισμὸ, ὅταν ἀποξενώνουμε τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὴ Λατρεία, ἢ ὅταν ἐξυπηρετοῦμε ἀπλῶς «θρησκευτικὰς ἀνάγκες»!

Καινούργια περπατησιά, λοιπόν, σημαίνει ἐπανασύνδεσις τῆς λειτουργικῆς καὶ διοικητικῆς πράξεως μὲ τὴ Θεολογία, συνεχῆ μελέτη καὶ ἐπιμόρφωσις ἡμῶν τῶν κληρικῶν, προσεκτικὴ ἀκρόασις τῶν λαϊκῶν ἀδελφῶν μας καὶ ἀξιοποίησις τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ κατοικεῖ ἐντὸς τους, διαρκὴ διάλογο μὲ τὴν κοινωνία ὥστε νὰ διατηρεῖται μέσα μας ἐγρήγορη καὶ ἐπίγνωσις γιὰ τὸ ποῦ βρισκόμαστε. Καί, φυσικά, πολλὴ πολλὴ προσευχὴ.

Ἡ σημασία τῆς μνημονεύσεως τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν Προσκομιδὴ

Τοῦ Πρωτ. Θεμιστοκλέους Στ. Χριστοδούλου, Δρος Θ.

Η ἀξία τῆς μνημονεύσεως ὀνομάτων ζώντων καὶ κεκοιμημένων κατὰ τὴν Ἀκολουθία τῆς προθέσεως, τὴ γνωστή μας προσκομιδὴ, εἶναι πολὺ μεγάλη. Σχετικὸ εἶναι τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ:

«Ἡ θεία χάρις ποὺ ἀναβλύζει ἀπὸ τὴν ἀναίμακτη θυσία, προσφέρεται ὄχι μόνο ὑπὲρ ὑγείας ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀναπάυσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων δούλων τοῦ Θεοῦ. Ὅσο περισσότερη εἶναι ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἱερέων, τόσο μεγαλύτερος ὁ κατάλογος τῶν ὀνομάτων ποὺ μνημονεύονται στὴν προσκομιδὴ.

Ὁ παπα-Σάββας ὁ πνευματικός, μιὰ ὀσιακὴ ἀθωνίτικη μορφή (1821-1908), φαινόταν μὲ τὸ μικροσκοπικὸ του σῶμα ἕνας ἄσημος καλόγερος. Ὅταν ὁμως λειτουργοῦσε φαινόταν μεγαλοπρεπῆς καὶ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε σὰν πρόσωπο ἀγγέλου. Στὴν προσκομιδὴ μνημόνευε ὀνόματα «ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς!» Χρησιμοποιοῦσε ἕνα πολὺ μεγάλο δισκάριο καὶ γιὰ δυὸ τρεῖς ὥρες ἔβγαζε μερίδες καὶ μνημόνευε ἀκατάπαυστα.

— Ἄγιε πνευματικέ, πολὺ κουράζεσαι μὲ τόσα ὀνόματα, τοῦ ἔλεγαν ἀπὸ ἀγάπη μερικοὶ πατέρες.

— Δὲν κουράζομαι ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος. Ἀντίθετα αἰσθάνομαι μεγάλη χαρὰ. Ὁφελοῦνται πολὺ οἱ μνημονευόμενοι. Ἡ ὠφέλειά τους εἶναι ἡ χαρὰ μου.

Νέος ἀκόμα Ἱερέας ὁ παπα-Σάββας δέχτηκε κάποια ἀποκάλυψη μὲ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς τοῦ φανέρωσε τὴ μεγάλη ὠφέλεια

ποὺ ἀποκομίζονται οἱ ψυχές ἀπὸ τὴν μνημόνευση. Τὴν κατέγραψε λίγο πρὶν τὴν κοίμησή του σὰν ἀπάντησις σ' ἐκείνους ποὺ τὸν ρωτοῦσαν γιὰ ποιοὺ λόγους μνημόνευε καθημερινὰ τόσα ὀνόματα».

«Τὸ 1843, ἔγραφε, μοῦ ἔδωσαν ἀρκετὰ ὀνόματα γιὰ νὰ κάνω σαρανταλείτουργο. Τὴ μέρα ποὺ θὰ τελοῦσα τὴν τελευταία λειτουργία, περιμένοντας τὸ γέροντά μου νὰ πάρω καιρὸ, ἀποκοιμήθηκα ἀκουμπώντας στὸ ἀναλόγιο καὶ εἶδα τὸ ἐξῆς ἀποκαλυπτικὸ ὄραμα:

«Ἦμουν φορεμένος τὴν ἱερατικὴ στολὴ καὶ στεκόμουν μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα, πάνω στὴν ὁποία βρισκόταν ὁ ἅγιος δίσκος τῆς λειτουργίας γεμάτος μὲ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Βλέπω τότε ἄγγελο Κυρίου μὲ μορφή ἱερέως νὰ παίρνει τὸ χαρτί μὲ τὰ ὀνόματα ἀπὸ τὴν προσκομιδὴ καὶ νὰ πλησιάζει στὴν Ἁγία Τράπεζα. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔβαλε τὸ χαρτί κοντὰ στὸν ἅγιο δίσκο, βουτάει τὴ λαβίδα στὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ σβήνει ἕνα ὄνομα καὶ πάλι βουτάει καὶ σβήνει, μέχρι ποὺ τελείωσαν ὅλα τὰ ὀνόματα καὶ καθάρισε τὸ χαρτί. Μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία ἀνέφερα τὸ ὄνειρο στὸ γέροντά μου καὶ ἐκεῖνος μοῦ εἶπε: «Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἄξιος γιὰ νὰ συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες ἐκείνων ποὺ μνημόνευες. Μὲ τὴν πίστις ἔλαβαν τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τους». Αὐτὸ τὸ ὄνειρο εἶναι ἡ αἰτία ποὺ μνημονεύω τὰ ὀνόματα ὄλων» (Θαύματα καὶ ἀποκαλύψεις ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία, ἔκδ. Ἰ. Μονῆς Παρακλήτου, Ὁρωπὸς Ἀττικῆς 1998, σ. 27-29).

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οι ἐπιστολές ἀπηχοῦν ἀποκλειστικά ἀπόψεις τῶν ὑπογραφομένων)

Πρὸς τὴν ἀξιότιμο Διεύθυνση
τοῦ περιοδικοῦ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ
Ἀθήνα

Στὸν «Ἐφημέριο» τοῦ μηνὸς Ἰουλίου-Αὐγούστου 2007 καὶ στὴ στήλη «Περὶ θείας λατρείας προσεγγίσεις (3)» καὶ μὲ θέμα «Τὶ ρίπτεται στὸν κεκοιμημένο στὸ τέλος τῆς κηδείας», τοῦ ἀγαπητοῦ ἀρθρογράφου, Πρωτ. Θεμιστοκλέους Στ. Χριστοδούλου, Δρος Θ. σημειώνονται μετὰξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: Ἦδη ὁ ἅγ. Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης στὰ συγγράμματά του... Ἀναφέρει μάλιστα ὅτι... καὶ ὁ κεκοιμημένος ἀλείφεται μὲ λάδι γιὰ ἀνάληψη νέων ἀγώνων. Ἄλλωστε καὶ ἡ ἄλλη ζωὴ στὴν ὁποία μετατίθεται ὁ κάθε κεκοιμημένος, συνιστᾷ ἕνα νέο πνευματικὸ στάδιο, ἀγώνα. Στὴ συνέχεια ὁμοῦς τὰ παρατιθέμενα

κείμενα δὲν ἀναφέρονται σὲ μία τέτοια ἐρμηνεία, ὅτι δηλαδή ὁ κεκοιμημένος ἀλείφεται μὲ λάδι γιὰ ἀνάληψη νέων ἀγώνων. Μάλιστα ὁ ἅγ. Διονύσιος σημειώνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο «... ἐνταῦθα δὲ ἐν τῷ τέλει πάντων ὡς τῶν ἀγώνων ἀποπαυσάμενος». Τὶ λοιπὸν ἐννοεῖ ὁ ἀγαπητὸς μας ἀρθρογράφος ὅταν ἀναφέρεται **στοὺς νέους πνευματικούς ἀγῶνες καὶ στὸ νέο πνευματικὸ στάδιο τῆς ἄλλης ζωῆς ὅπου μετατίθεται ὁ κάθε κεκοιμημένος;** Δηλαδή ἡ ἄλλη ζωὴ ὅπου μετατίθεται ὁ κάθε κεκοιμημένος δὲν εἶναι **τόπος ἀναπαύσεως, τόπος κεκοιμημένων** καὶ χρόνος ἀναμονῆς τῆς κρίσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως τῶν κεκοιμημένων, ἀλλὰ εἶναι τόπος καὶ χρόνος **γιὰ ἀνάληψη νέων ἀγώνων;**

Μὲ ἐκτίμηση
Ἄρχιμ. Νικηφόρος Κοντογιάννης

Ὁ π. Θεμιστοκλῆς, ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁποίου θέσαμε τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολή, ἀπήντησε τὰ ἀκόλουθα:

Εὐχαριστῶ πολὺ τὸν Πανοσιολ. Ἄρχιμ. π. Νικηφόρο Κοντογιάννη, ἀγαπητὸ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸ καὶ συλλειτουργὸ γιὰ τὴν τοποθέτησή του στὸ ἀρθρο μου στὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» τῆς στήλης μου «Περὶ θείας λατρείας προσεγγίσεις (3)» καὶ δὴ καὶ στὸ θέμα: «Τὶ ρίπτεται στὸν κεκοιμημένο στὸ τέλος τῆς κηδείας».

Πιθανὸν μέσα στὸ ἀπαντῶμενο ἐρώτημα ποὺ τέθηκε νὰ μὴν ἦμον ἰδιαίτερα σαφῆς. Ἐκ προοιμίου ὁμοῦς τονίζω ὅτι «ἡ ἄλλη ζωὴ εἶναι τόπος ἀναπαύσεως, τόπος κεκοιμημένων καὶ χρόνος ἀναμονῆς τῆς κρίσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως τῶν κεκοιμημένων». Τὸ παρατιθέμενο χωρίο τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ εἶναι ἡ παραπομπή P.G. 3,581A. Τὸ πνεῦμα ὁμοῦς τῶν γραφομένων μου βρίσκεται σὲ κείμενο τοῦ ἴδιου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτη, λίγο πρὸ μπροστὰ ἀπὸ τὴν παρατιθεμένη παραπομπή, δηλ. P.G. 3,565A. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ ἀθλητῆ ποὺ πρὶν εἰσελθεῖ στὸ στάδιο γιὰ τὸν ἀγώνα, ἀλείφεται μὲ λάδι, ἀλλὰ καὶ ὅταν τελειώνει, ἐξ αἰτίας τῶν ἰδρώτων καὶ τοῦ κόπου ἀλείφεται ξανά μὲ λάδι. «Μετὰ δὲ τὸν ἀσπασμὸν ἐπιχέει τῷ κεκοιμημένῳ τὸ ἔλαιον ὁ

ιεράρχης. Μέμνησο δέ, ὅτι κατὰ τὴν ἱεράν θεογενεσίαν πρὸ τοῦ θειοτάτου βαπτίσματος πρώτῃ μέθεξις ἱεροῦ συμβόλου δωρεῖται τῷ τελουμένῳ, μετὰ τὴν ὀλικὴν τῆς προτέρας ἐσθῆτος ἀπαμφίεσιν, τὸ τῆς κρίσεως ἔλαιον. Ἐν τέλει δὲ νῦν ἀπάντων ἐπὶ τῷ κεκοιμημένῳ τὸ ἔλαιον ἐπιχέεται. Καὶ τότε μὲν ἡ τοῦ ἐλαίου κρίσις, ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας ἐκάλει τὸν τελούμενον, νῦν δὲ τὸ ἐπιχόμενον ἔλαιον ἐμφαίνει κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀγῶνας ἀθλήσαντα καὶ τελειωθέντα τὸν κεκοιμημένον». Τὸ πνεῦμα τῆς παραθέσεως τοῦ χωρίου αὐτοῦ δείχνει ξεκάθαρα ὅτι ἡ κρίσις τοῦ κεκοιμημένου μὲ ἔλαιον δηλώνει τὴν κατάπαυση τῶν πνευματικῶν ἀγώνων καὶ ὄχι τόπο καὶ χρόνο γιὰ ἀνάληψη νέων ἀγώνων.

Τέλος, ζητῶ συγγνώμη ἀπ' ὅλους τοὺς ἀγνωστές τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος» γιὰ τὰ τοῦ τυπογραφικοῦ δαίμονος ποιηθέντα ἐπὶ τοῦ κειμένου μου κι εὐχαριστῶ καὶ πάλι τὸν π. Νικηφόρο γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ μοῦ ἔκανε καὶ ἀσχολήθηκε μὲ τὰ γραφόμενά μου καὶ γιὰ τὴν σωστή του τοποθέτηση.

π. Θεμιστοκλῆς Στ. Χριστοδούλου, Δρ. Θ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Βουδδιστικές αἱρέσεις καὶ Ὁρθοδοξία

Ὁ μακαριστὸς π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος προσέφερε τὰ μέγιστα στὸν ἀγῶνα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν παραθρησκευτῶν καὶ συνέγραψε πολλὰ σχετικά βιβλία καὶ ἄρθρα. Ἐνα ἀπὸ τὰ τεκμηριωμένα καὶ μαχητικὰ κείμενά του ἐξεδόθη προσφάτως (2007) ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Παρακαταθήκη» στὴν Θεσσαλονίκη ὑπὸ τὸν τίτλο: «Βουδδιστικές αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας». Τὴν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως εἶχε ὁ Ὄσιολογιώτατος μοναχὸς Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, Φιλολόγος καὶ Δρ. Θεολογίας, τὸν δὲ Πρόλογο συντάξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος. Πρόκειται γιὰ μίαν ὁμιλία τοῦ π. Ἀντωνίου, τὴν ὁποία ἐξεφώνησε ὁ μακαριστὸς κληρικὸς τὸ 1995 κατὰ τὴν διάρκεια Ἡμερίδος τῆς Ἱ. Μ. Κασσανδρείας μὲ ἀφορμὴ τὴν προσπάθεια ἰδρύσεως βουδδιστικοῦ μοναστηριοῦ στὴν Χαλκιδική. Γράφει σχετικά στὸν Πρόλόγο του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος: «Ὁ π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος κατάφερε νὰ προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον ὄλων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες γιὰ πρώτη φορὰ ἀποκτοῦσαν ὑπεύθυνη ἐνημέρωση γιὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκεῖνες ἀντιμετώπιζαν στὶς χῶρες τους καὶ ἰδιαίτερα αὐτὲς τοῦ πρώην ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅπου μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή τους οἱ παραθρησκεῖες, ἀπὸ καιρὸ ἔτοιμες, ἐπέπεσαν ὡς “λύκοι βαρεῖς” καὶ ὡς λοιμικὴ νόσος στους ἀνύποπτους πιστούς... Στὴν ὁμιλία του αὐτὴ ὁ π. Ἀντώνιος μὲ γνώση καὶ μέθοδο ἀποκαλύπτει ὅλες τὶς πλευρὲς καὶ τὶς σχολὲς τοῦ Βουδδισμοῦ, ἐπισημαίνει τὶς συνέπειες αὐτῶν τῶν διδασκαλιῶν γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ζωὴ του καὶ ἐξηγεῖ τὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία, τὴν μόνη σῶζουσα τὸν ἄνθρωπο».

Ἀπὸ τὰ περιοδικὰ τῶν Μητροπόλεως

Πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα ἄρθρα καὶ χρήσιμες εἰδήσεις βρίσκει κανεὶς διαβάζοντας τὰ περιο-

δικὰ ποὺ ἐκδίδουν οἱ κατὰ τόπους Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὰ τεύχη ποὺ ἔχω στὰ χέρια μου σημειῶνω τὰ ἑξῆς: α) Ἀπὸ τὸ τεύχος Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 2007 τοῦ περιοδικοῦ «Ἅγιος Σεραφεῖμ» τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ἀξίζει ἰδιαίτερας μνείας τὸ ἐκτενὲς μελέτημα τοῦ κ. Χρήστου Κοτρώτσου, Θεολόγου - Φιλολόγου καὶ τ. Γ.Ε.Μ.Ε., μὲ τίτλο «Λογάδες τοῦ Γένους - Τιμητικὸ Ἀφιέρωμα». Ὁ συγγραφεὺς θυμίζει πρόσωπα καὶ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς Τουρκοκρατίας, τὰ ὁποῖα σήμερα ἀγνοοῦνται ἢ υποτιμῶνται ἀπὸ τοὺς ἀρνητὲς τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως. β) Ἀπὸ τὸ τεύχος Ἰουλίου - Αὐγούστου - Σεπτεμβρίου 2007 τοῦ περιοδικοῦ «Διακονία» τῆς Ἱ. Μ. Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου ἐπισημαίνω τὸ κείμενο τοῦ κ. Δημητρίου Μαυρίδη, Μηχανικοῦ, μὲ τίτλο «Ἀγγελοφύλακτος Ξάνθη». Ὁ συντάκτης μας πληροφορεῖ γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῆς τοπικῆς Μητροπόλεως στὶς «Γιορτὲς τῆς Παλιᾶς Ξάνθης» μὲ ἐπίκεντρο τὴν ὀργάνωση ἐκθέσεως ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀγγελοφύλακτος Ξάνθη». Ὑπογραμμίζει δὲ τὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθόδοξου παραδόσεως στὴν ἀνάπτυξη τῆς παλαιᾶς πόλεως τῆς Ξάνθης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ πληρέστερα διατηρούμενο στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο παράδειγμα κοινοτικῆς ὀργανώσεως τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν ὕστερη Τουρκοκρατία. γ) Ἀπὸ τὸ τεύχος Ὀκτωβρίου 2007 τοῦ περιοδικοῦ «Ὁσιος Νικάνωρ» τῆς Ἱ. Μ. Γρεβενῶν πληροφοροῦμεθα μὲ χαρὰ ὅτι ἄρχισε ἡ ἀποκατάσταση τοῦ καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μ. Μεταμορφώσεως (Ζάβορδας), τὴν ὁποία ἱδρυσε στὶς ἀρχὲς τοῦ 16ου αἰῶνος ὁ Ὁσιος Νικάνωρ ὁ θαυματουργός. Τὸ καθολικὸ καὶ τὰ ὑπόλοιπα κτίσματα τῆς ἱστορικῆς Μονῆς, ἡ ὁποία δεσπόζει ἐπάνω στὸν ροῦ τοῦ Ἀλιάκμονος, ὑπέστησαν σοβαρὲς ζημιὲς ἀπὸ τὸν σεισμὸ τοῦ 1995 ποὺ εἶχε ὡς ἐπίκεντρο τὴν Αἰανὴ Κοζάνης. Στὸ περιοδικὸ δημοσιεύεται ἡ σχετικὴ ἀλληλογραφία μετὰ τοῦ Περιφερειάρχου Δυτ. Μακεδονίας κ.

Ἄνδρέα Λεοῦδη καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου.

**Ἰχνηλασίες καὶ ἀναζητήσεις
τοῦ κ. Ἀλέξανδρου Σταυρόπουλου**

Γνώριμος στους ἀναγνώστες τῶν περιοδικῶν «Ἐφημέριος» καὶ «Ἐκκλησία» ὁ Ὀμότιμος Καθηγητὴς τῆς Ποιμαντικῆς Ψυχολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν κ. Ἀλέξανδρος Σταυρόπουλος, καταθέτει κατὰ καιροὺς σὲ βιβλία καὶ ἄρθρα τὶς πνευματικὲς του ἀναζητήσεις καὶ ἀγωνίες. Μία σειρά κειμένων του μὲ τομὲς, προτάσεις καὶ προβληματισμοὺς γιὰ τὰ πνευματικά, πολιτιστικά καὶ κοινωνικά δρώμενα τῆς ἐποχῆς μας περιλαμβάνει τὸ νέο τοῦ βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἰχνηλασίες». Ἐξεδόθη τὸ 2007 ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Εὐθύνη» στὴν ποιοτικὴ σειρά «Ἀναλόγιο» καὶ περιλαμβάνει κυρίως δοκίμια τοῦ συγγραφέως ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸ μηνιαῖο περιοδικὸ «Εὐθύνη» καθὼς καὶ σὲ ἄλλα ἔντυπα. Εἶναι δὲ ἀφιερωμένο στὸν ἀκάματο ἐργατὴ τοῦ πνεύματος Κώστα Τσιρόπουλο, ἐκδότη τοῦ περιοδικοῦ «Εὐθύνη». Στὸ βιβλίο αὐτὸ περιλαμβάνονται καὶ δυὸ ἄρθρα τοῦ κ. Ἀλ. Σταυρόπουλου, τὰ ὁποῖα πρωτοδημοσιεύθηκαν στὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος». Ὁ κ. Σταυρόπουλος, διακεκριμένος Θεολόγος καὶ διανοητὴς μὲ εὐρύτατο πεδίο γνώσεων καὶ ἐνδιαφερόντων, ἐκφράζει μὲ γλαφυρὸ καὶ κατανοητὸ σὲ ὅλους τρόπο τὶς ἀνησυχίες του καὶ τὶς ἀπόψεις του γιὰ ποικίλα ζητήματα ὅπως ἡ οἰκογένεια, ἡ παιδεία, ἡ λογοτεχνία, ἡ Εὐρώπη, ἡ ταυτότητα τοῦ λαοῦ μας κ.ἄ. Ἐπιχειρεῖ νὰ ἰχνηλατήσῃ τὸ σήμερα καὶ νὰ προβλέψῃ τὸ αὔριο βασιζόμενος στὴν στέρεα γνώση τοῦ παρελθόντος μὲ ὁδηγὸ τὴν Ὀρθόδοξη πνευματικότητα. Πέραν ὅλων τῶν ἄλλων ἀρετῶν του τὸ βιβλίο του διαβάζεται εὐχάριστα καὶ ὡς ἓνα δείγμα προτύπου δοκιμιακοῦ λόγου καὶ σωστῆς χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας σὲ μία ἐποχὴ γλωσσικῆς ὑποβαθμίσεως. Εὐχόμεαστε στὸν κ. Ἀλέξανδρο Σταυρόπουλο τὸ νέο του βιβλίο νὰ εἶναι καλοτάξιδο καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ νὰ συνεχίσει νὰ ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ἡ ἱστορία διαψεύδει τοὺς διαστρεβλωτὲς τῆς

Τὸ σχολικὸ ἐγχειρίδιο Ἱστορίας τῆς Στ' Δημοτικοῦ εὐτυχῶς ἀπεσύρθη μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Εὐριπίδη Στυλιανίδη καὶ εἶναι χρήσιμο νὰ θυμόμαστε ὅτι πρῶτος ἔθεσε αὐτὸ τὸ ζήτημα ἤδη ἀπὸ τὸν Ἰούνιο τοῦ 2006 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Ἐνα ἀπὸ τὰ σημεῖα τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο ἐνόχλησε τὴν μεγάλη πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων ἦταν καὶ ἡ προσπάθεια νὰ ἐξωραϊσθεῖ ἡ σκληρὴ Ὀθωμανικὴ τυραννία καὶ νὰ διαγραφοῦν οἱ ἥρωες, οἱ Νεομάρτυρες καὶ οἱ Ἐθνομάρτυρες. Ἐχει, λοιπόν, ἰδιαιτέρω ἐνδιαφέρον ἡ προσπάθεια ποὺ ἔχει ἀναλάβει ὁ Πολιτειολόγος Κώστας Ζουράρις μέσα ἀπὸ τὶς στήλες τῆς Κυριακάτικης ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος «Μακεδονία» ποὺ ἐκδίδεται στὴν Θεσσαλονίκη. Βασιζόμενος σὲ Ὀθωμανικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα συνέλεξε ὁ ἱστορικὸς Ἰωάννης Βασδραβέλλης καὶ ἐξέδωσε τὸ 1954 ἡ Ἐταιρία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ὁ ἐκλεκτὸς ἀρθρογράφος καταγράφει ἀποφάσεις τοῦ Σουλτάνου ἢ τῶν ἰσλαμικῶν ἱεροδικαστηριῶν, μὲ τὶς ὁποῖες καταδικάζονται σὲ θάνατο ἢ σὲ βίαιο ἐξισλαμισμό ὑπόδουλοι Ὀρθόδοξοι Ρωμηοί. Ἀναφέρουμε χαρακτηριστικὰ ἓνα γνήσιο Σουλτανικὸ φερμάνι βασιζόμενο σὲ φετῶν τοῦ Σεῖχουλι-σλάμη (θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ), διὰ τοῦ ὁποῖου ὀρίζεται ὅτι «τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων ἀπίστων θεωρεῖται ἄνευ ἀξίας» καὶ γιὰ αὐτὸ δίδεται διαταγὴ νὰ ἀπαγχονίζεται ἀμέσως στὸ κατώφλι τῆς οἰκίας του ὁ ὁποιοσδήποτε ἀντιστέκεται στὸ παιδομάζωμα, δηλαδὴ στὴν ἀρπαγὴ δεκαπεντάχρονων Ὀρθοδόξων ἀγοριῶν (ἐφημ. Μακεδονία, 7-10-2007). Naί, λοιπόν, τὰ ἴδια τὰ ὀθωμανικὰ κείμενα μιλοῦν γιὰ παιδομάζωμα βίαιο καὶ μὲ ἀπειλὴ θανάτου, ἐνῶ ὀρισμένοι σύγχρονοι Ἑλληνες ἱστορικοὶ ἀρνοῦνται ὅτι γινόταν κάτι τέτοιο. Naί, λοιπόν, καὶ αὐτὸ καὶ ἑκατοντάδες ἄλλα ἐγγραφα μαρτυροῦν τὸ ρατσιστικὸ πρόσωπο τοῦ Ὀθωμανικοῦ καθεστώτος, τὸ ὁποῖο ὀρισμένοι συμπατριῶτες μας θέλουν νὰ μᾶς παρουσιάσουν ὡς δῆθεν ἡπιο καὶ ἀνεκτικὸ. Ἡ Ἱστορία βασιζέται στὰ ντοκουμέντα καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ μελετοῦν ὅσοι συγγραφὸν σχολικὰ βιβλία.

ΝΕΑ ΕΦ΄ ΑΠΑΞ

- Όνομ/νυμο: Γ.Π. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16053 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 28-03-13 / Ποσό Έφ' άπαξ: 29.612,76
- Όνομ/νυμο: Π.Κ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16054 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 34-03-01 / Ποσό Έφ' άπαξ: 43.686,50
- Όνομ/νυμο: Ν.Σ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16055 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 2 / Συντάξιμα έτη: 26-08-27 / Ποσό Έφ' άπαξ: 33.907,47
- Όνομ/νυμο: Γ.Κ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16056 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 50.449,07
- Όνομ/νυμο: Ν.Κ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16057 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 26-07-14 / Ποσό Έφ' άπαξ: 30.245,49
- Όνομ/νυμο: Κ.Γ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16058 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 3 / Συντάξιμα έτη: 30-01-24 / Ποσό Έφ' άπαξ: 37.075,38
- Όνομ/νυμο: Ε.Γ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16060 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 28-05-21 / Ποσό Έφ' άπαξ: 30.378,56
- Όνομ/νυμο: Α.Λ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16061 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 28-05-22 / Ποσό Έφ' άπαξ: 32.166,09
- Όνομ/νυμο: Σ.Χ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16062 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 26-02-15 / Ποσό Έφ' άπαξ: 29.602,72
- Όνομ/νυμο: Χ.Π. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16063 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 49.487,64
- Όνομ/νυμο: Μ.Χ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16064 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 28-06-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 32.191,20
- Όνομ/νυμο: Ι.Β. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16065 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 51.441,14
- Όνομ/νυμο: Ι.Π. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16066 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 20-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 21.348,61
- Όνομ/νυμο: Γ.Π. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16067 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 34-09-15 / Ποσό Έφ' άπαξ: 39.714,46
- Όνομ/νυμο: Δ.Π. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16069 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 19-06-29 / Ποσό Έφ' άπαξ: 22.300,02
- Όνομ/νυμο: Δ.Μ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16070 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 44.763,18
- Όνομ/νυμο: Θ.Γ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16071 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 45.035,32
- Όνομ/νυμο: Κ.Μ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16072 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 26-04-21 / Ποσό Έφ' άπαξ: 29.782,25
- Όνομ/νυμο: Μ.Κ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16073 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 38.371,49
- Όνομ/νυμο: Μ.Λ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16074 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 31-11-23 / Ποσό Έφ' άπαξ: 42.458,26
- Όνομ/νυμο: Π.Α. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16075 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 51.441,14
- Όνομ/νυμο: Α.Ν. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16076 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 10-04-29 / Ποσό Έφ' άπαξ: 13.318,81
- Όνομ/νυμο: Β.Τ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16077 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 33-04-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 46.552,36
- Όνομ/νυμο: Γ.Χ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16078 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 10 / Συντάξιμα έτη: 15-09-01 / Ποσό Έφ' άπαξ: 15.958,87
- Όνομ/νυμο: Γ.Π. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16079 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 51.657,82
- Όνομ/νυμο: Γ.Τ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16080 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 27-09-17 / Ποσό Έφ' άπαξ: 27.918,53
- Όνομ/νυμο: Λ.Τ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16081 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 45.107,66
- Όνομ/νυμο: Δ.Κ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16082 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 26-02-18 / Ποσό Έφ' άπαξ: 33.572,83
- Όνομ/νυμο: Γ.Β. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16083 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 51.657,82
- Όνομ/νυμο: Γ.Σ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16084 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό Έφ' άπαξ: 44.845,86

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Μυρσίνης Βιγγοπούλου
«Η κυρά-Παράδοση
και η Όρθοδοξία»

Εικονογράφηση:
Μ. Νασσοπούλου
Έκδόσεις «Άθως»

Ξαφνιάστηκα από το έξωφύλλο και τον τίτλο του βιβλίου της σειράς «Άθως» για παιδιά:

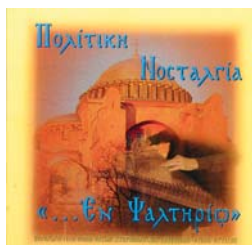
«Η κυρά-Παράδοση και η Όρθοδοξία» του εκδότη κ. Άθ. Σταμούλη, ενός πολύ σύγχρονου στο είδος του επαγγελματία που όμως πριν σου μιλήσει για τη δουλειά σου κουβεντιάζει για το Θεό. Μορφές και σχέδια ρωμαίικα, όμορφα, μορφές άγλαές σαν των άγγέλων στο Δαφνί και τον Μυστρά και τόποι χλοεροί να θυμίζουν πόσο όμορφο έπλασε ο Θεός τον κόσμο κι όχι αντιγραφές εκείνου που τιμειντώσαμε έμεις. Με πολύ μεράκι έγραψε η Γιαγιά-Μυρσίνη, όπως υπογράφει η κ. Μυρσίνη Βιγγοπούλου, και εικονογράφησε η κ. Μαρία Νασσοπούλου αυτό το βιβλίο. Θα ήθελα να μπο-

ρούσα να υπογράψω ένα βιβλίο για παιδιά τελειώνοντας τα λόγια γνωριμίας με την τελευταία παράγραφο της συγγραφής που λέει: «Όλα αυτά τα χρόνια τα χαμόγελα και η αγάπη των παιδιών ήταν για μένα τα καλύτερα βραβεία. Έπειδή όμως αυτή η αγάπη αυτή ανταπόδοση δεν έχει, εύχομαι ο Χριστός να τα σκεπάξει πάντα με τη χάρη του». Η κυρά-Παράδοση και η Όρθοδοξία ξεκινούν από την εποχή που ακόμη τα είδωλα διατηρούν την ισχύ τους στη ζωή των ανθρώπων και πορεύονται χέρι-χέρι στους δρόμους της έλληνικής ιστορίας με το σταυρό στο άλλο χέρι, με καρτερία, ύπομονη κι έλπίδα. Χαρές και λύπες, ιδρώτας και αίμα και ύπομονη και δημιουργία, στην αρχαία Ελλάδα που γνωρίζει το Χριστό, στην Πόλη, με πειρατές και αυτοκράτορες, με άγιογράφους καλόγερους, με αλαζόνες Σταυροφόρους, στους Άγίους Τόπους και στο Θεοβάδιστο Όρος Σινά. Όλα αυτά με λόγια απλά, με διαλόγους που δεν «παιδιαρίζουν», αλλά με τον τρόπο της γιαγιάς που θέλει να πλάσει την ψυχούλα του παιδιού, να την γεμίσει με όμορφα κι αλήθεια, να την στερεώσει και να της δώσει απόθεμα άδαπάνητο για τη ζωή και χαρά για να γλυκαίνει τα γλιστρήματα και τα παραπατήματα, τα κακά συναπατητήματα και τις κακοτοπιές.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

«ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ»

«...ΕΝ ΨΑΛΤΗΡΙΩ»

Ό ψηφιακός δίσκος «...Έν Ψαλτηρίω» – Πολιτική Νοσταλγία, περιλαμβάνει

όργανικές μελωδίες Ρωμηών Συνθετών της Κωνσταντινούπολης, από τα τέλη του ΙΗ' μέχρι τα μέσα του Κ' αιώνας. Οί άξιοι αυτοί καλλιτέχνες, με σπάνια μουσική παιδεία και μόρφωση, διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στην Πολί-

τική κοινωνία, ως δάσκαλοι, οργανοπαίχτες, ψαλτάδες και τραγουδιστές. Οί συνθέσεις τους αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα του είδους της Μουσικής, που είναι γνωστή με τον όρο Άνατολική Κλασική Μουσική. Είναι έλπιδοφόρο ότι στις μέρες μας τα ακούσματα αυτά παίρνουν άξια θέση και στο δικό μας μουσικό χώρο. Άκόμη και από ψαλτικής πλευράς βοηθούν και λύνουν πολλά προβλήματα, άφοϋ περνάνε από τους δρόμους που βαδίζουν και οί βυζαντινές κλίμακες. Έργα σπουδαίων συνθετών υπάρχουν στην παρούσα έκδοση, όπως του Πέτρου Πελοποννήσιου, του Νικολάκη, του Γ. Μπατζανού κ.ά. Την έπιμέλεια της όλης έκδησης έχει ο Μανώλης Καρπάθιος.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«... προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν»

ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθ. β', 11)

Τρία δῶρα προσέφεραν οἱ Μάγοι στὸν Χριστό. Δῶρα συμβολικά, καθὼς ἐρμηνεύει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεόλογος: «*χρυσόν, καὶ λίβανον καὶ σμύρναν, ὡς βασιλεῖ, καὶ ὡς Θεῷ, καὶ ὡς διὰ σέ νεκρῷ*». Μιὰ ἐρμηνεία πού ἐνέπνευσε τὴν ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴν λαϊκὴ παράδοση.

Βασιλεὺς εἶναι ὁ Χριστός, μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς Δημιουργὸς καὶ συντηρητῆς τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἀλλὰ καὶ ὡς Κύριος τῶν προαιρέσεων πού πιστεύουν σέ Αὐτόν.

Εἶναι Θεὸς Ἐμμανουήλ, «*Θεὸς μεθ' ἡμῶν*», πού φανερώναται στὸν κόσμον, σαρκώθηκε καὶ σαρκώνεται, κοινωνεῖ μὲ τοὺς πιστοὺς. Δὲν εἶναι «*Θεὸς σχολάζων*», «*σιωπῶν*» καὶ «*ἀπῶν*» ἀπὸ τὴν δημιουργία, ὅπως θὰ προτιμοῦσαν οἱ ἀρνούμενοι τὸ εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας. Ἔγινε καὶ θνητὸς γιὰ μᾶς, καὶ νίκησε τὸν θάνατον, μὲ ἀγαθότητα καὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη καὶ δύναμη.

Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ ὄντως δῶρον τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπον καὶ ὡς τὸ πρωτότυπο τῆς δημιουργίας μας μᾶς χαρίζει τὰ ιδιώματά Του καὶ ὅ,τι Αὐτὸς εἶναι κατὰ φύσιν, ἐμεῖς γινόμαστε κατὰ Χάριν. Καὶ τὰ δῶρα Του γίνονται δικὰ μας δῶρα. Ἔτσι, καὶ τὰ δῶρα τῶν Μάγων, εἶναι δῶρα τοῦ Χριστοῦ στὸν ἄνθρωπον, ἀφοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος γίνεται κατὰ χάριν βασιλεὺς καὶ θεὸς καὶ μέτοχος τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Προεκτείνοντας λίγο τὴν σκέψη μας, τὶς ἡμέρες αὐτὲς τῆς Γεννήσεως τοῦ Νέου Παιδίου, πού χαρακτηρίζονται καὶ ὡς γιορτὴ τῶν παιδιῶν καὶ γίνεται πολὺς λόγος γιὰ τὰ δικαιώματά τους, γιὰ τὶς ἀδικίες ἐναντίον τους, γιὰ τὰ δῶρα πού λαμβάνουν ἢ στεροῦνται κ.λπ., θὰ θέλαμε νὰ συνδέσουμε τὰ δῶρα τῶν Μάγων μὲ τὰ παιδιά.

Πιστεύουμε ὅτι τὰ τρία αὐτὰ πολύτιμα συμβολικά δῶρα τῶν Μάγων, εἶναι καὶ τὰ κατ' ἐξοχὴν δῶρα πού πρέπει νὰ προσφέρουμε στὰ παιδιά πού ἔχουμε ὑπὸ τὴν εὐθύνη μας, ὡς παιδαγωγοί, καθηγητές, ὡς γονεῖς, ὡς Κοινωνία ἢ τουλάχιστον ὡς Ἐκκλησία.

Τὸν χρυσό: Ὅφειλουμε νὰ προσφέρουμε στὰ παιδιά τὴν πολύτιμη διδασκαλία ὅτι καλοῦνται νὰ γίνουν βασιλεῖς, δηλαδή νὰ κυριεύσουν στὸν ἑαυτὸ τους, νὰ βασιλεύσουν ἐπὶ τῶν παθῶν καὶ οἱ φωτο-

Ἄρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,

Ἱεροκέρυκος Ἱ. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγ. Βλασίου

βόλες ἀρετὲς νὰ δορυφοροῦν τὸν ἐλεύθερο ἀπὸ τὰ πάθη βασιλέα λόγο.

Τὸν λίβανον: Ὅφειλουμε νὰ χαρίσουμε στὰ παιδιά τὴν δυνατότητα νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴν κλήση νὰ γίνουν κατὰ χάριν θεοί, νὰ πορευθοῦν πρὸς τὴν θέωση (διὰ τῆς καθάρσεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ) μιμούμενοι τὸ Παιδίον-Χριστό. Νὰ μὴ μειώσουμε τὶς προσδοκίες τους γιὰ τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς.

Τὴν σμύρνα. Ὅφειλουμε νὰ διαποτίσουμε τὴν παιδεία μας μὲ τὴν ἀρετὴ τῆς κενώσεως, δηλαδή μὲ τὸ θυσιαστικὸ πνεῦμα, πού φθάνει μέχρι τὴν θυσία γιὰ τὸν ἄλλον, μὲ τὴν μετοχὴ μας στὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ. Ὅφειλουμε ἀκόμη νὰ διδάσκουμε ὅτι εἴμαστε φθαρτοὶ καὶ θνητοί, τουλάχιστον νὰ μὴ καλύπτουμε ἔνοχα τὴν αἴσθησι τῆς θνητότητος, πού μέσα ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη προοπτικὴ δὲν δημιουργεῖ ἀπόγνωση καὶ ἀπραγμία, ἀλλὰ ἔμπνευση, σοφία, σύνεση, ἀνθρωπιά, ἐλπίδα. Αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι τὰ δῶρα μας πρὸς τὰ παιδιά.

Καὶ πρὸ παντὸς νὰ «*μισήσουμε τὴν παιδοκτονία τοῦ Ἠρώδη*», δηλαδή νὰ μὴ θανατώνουμε τὶς ψυχές—ὅσες βρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴ μας— πού ἐπιθυμοῦν τὰ δῶρα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ «*παιδοκτονία*» γίνεται, δυστυχῶς, ὅταν ἐπεन्दύουμε τὴν πολύτιμη ζωὴ μας στὴν ματαιότητα καὶ ἀποθῶμε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πού μᾶς ὁδηγεῖ στὴν μετάνοια. Τότε, ἀνασφαλεῖς ὄντες καὶ ἐλεγχόμενοι γιὰ τὴν ἀποτυχία μας νὰ γνωρίσουμε τὸν Χριστὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του, προσπαθοῦμε νὰ ἐπιβάλουμε τὴν κοσμικότητα καὶ στὸ περιβάλλον μας, ἀρνούμαστε τὴν ὀρθόδοξη θεολογία, κάνουμε διδασκαλία τὰ πάθη μας καὶ «*φονεύουμε*» ἔτσι τοὺς προσκυνητὲς τοῦ Παιδίου-Χριστοῦ.

Μακάρι ὁ τεχθεὶς Βασιλεὺς νὰ διασφαλίζει—στὴν ἐποχὴ μας τῶν πολλῶν δικαιωμάτων— τὰ «*δικαιώματα*» τῶν παιδιῶν στὴν ὄντως ζωὴ καὶ νὰ τοὺς δίνει τὰ δῶρα Του, χρυσὸ καὶ λίβανον καὶ σμύρνα, πού εἶναι ἡ συμμετοχὴ τους στὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι Βασιλεὺς καὶ Θεὸς καὶ Ἀναστάς.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερων Μητροπόλεων

Ό Σεβ. Σερρών κ. Θεολόγος κατά τον άγιασμό στην ποδοσφαιρική ομάδα του Πανσερραϊκού (3.9.07).

Άγρυπνία κατά την ώρα της Λιτής μπροστά στο προσκυνητάρι των Άθηναίων Άγίων στον Ί. Ναό Άγίας Φιλοθέης (12.10.07).

Στιγμιότυπο από το Πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο στον Ί. Καθεδρικό Ναό Άθηνών για την άποκατάσταση της υγείας του Μακαριωτάτου (21. 10. 07)

Ήλιτανεία του Σκηνώματος του Άγιου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη (26.10.07).

Άπό τις έορταστικές έκδηλώσεις για την 28η Ώκτωβρίου στο Βόλο (28.10.07).

Τόν Μακαριώτατο έπισκέφθηκε στην κατοικία του ή Α. Θ. Μ. ό Πατριάρχης Άλεξανδρείας κ. Θεόδωρος (30.10.07).

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο Κ.Ε.Μ.Π.Λ.Θ
Αριθμός Άδειας 10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Κάποιες πληγές δεν κλείνουν από μόνες τους.

5 χρόνια τώρα προσπαθούμε να τις επουλώνουμε.

© karamella

5 χρόνια φροντίδα, 5 χρόνια ανθρωπιά. Αυτός είναι ο απολογισμός μας.
Με 15.000 τόνους ανθρωπιστικής βοήθειας σε διεθνείς κρίσεις και 7 στέγες
για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες στην Ελλάδα, προσφέρουμε ζεστασιά και θαλπωρή
στους συνανθρώπους μας. Μπορείς κι εσύ να συμβάλεις στην προσπάθειά μας.
Να χτίσεις μαζί μας άλλο ένα σπίτι, αυτή τη φορά για τετραπληγικά παιδιά.
Κάθε συμβολή υλική ή ηθική είναι σημαντική.
Τραπεζικοί Λογαριασμοί: Πειραιώς: 5054018129257, Eurobank: 0530200156646.
Alpha: 188002002000802, Κύπρου: 16000226
Όλοι μαζί θα στεγάσουμε τις ελπίδες των παιδιών και
θα συνεχίσουμε να επουλώνουμε όσες περισσότερες πληγές μπορούμε!

www.solidarity.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

© karamella

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ
Μ.Κ.Ο. ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΓΚΑΛΙΑΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' • ΤΕΥΧΟΣ 10 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2007

